

Proletari din toate țările, uniți-vă!

În acest număr:

# Veac nou

**pentru *dv.* cititoare!**

Semnează: Iolanda Balaș, Elena Ioachim, Iulia Scutaru și  
Liudmila Tatianiceva. (pag. 6-7)

Ce înseamnă războiul... (schiță)

de Semion Jurahovici  
(pag. 8)

A primit oare Pământul oaspeți  
din depărtările cosmice?

de M. Steru  
(pag. 9)

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.



ANUL XVIII

**37**  
(913)

14 septembrie 1962

12 PAGINI, 1 LEU

Cosmonauții Andrian Nikolaev și Pavel Popovici la odihnă





## Premieră la Veneția

Publicul nostru cunoaște un mare interpret sovietic al lui Fiodor Protasov, eroul principal al piesei „Cadavrul viu” de Lev Tolstoi: artistul popularului Nikolai Simonov.

L-am văzut pentru prima oară acum mai bine de zece ani, în filmul-spectacol cu același nume, pe actorul cu fața croită în linii severe dar imblinzită de doi ochi umitori — limpezi, deschiși, aproape transparent, dând viață zbuciumatului erou tolstoian, care între minciună și moarte o alege pe aceasta din urmă.

Iar în octombrie 1960, cu prilejul turneului Teatrului de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad, l-am revăzut la noi acasă la București, i-am admirat din nou jocul profund, șlefuit cu migală, glasul stăpinit de virtuozitate de la șoaptă, până la tonul ridicat, capabil să redea cele mai fine nuanțe. Și nu mi l-am mai putut imagina altfel pe Fedea Protasov.

Recent, însă presa sovietică ne-a adus o știre interesantă: un alt mare actor — Nikolai Grițenko, pregătește acest rol pe scena unui alt mare teatru sovietic — „Vahtangov” — din Moscova.

Și pe Nikolai Grițenko îl cunoaștem și-l prețuim. L-am văzut în numeroase filme în care a creat o galerie diversă de tipuri, și l-am îndrăgit mai cu seamă pentru marea lui reușită în rolul căpitanului Roșcin din trilogia „Calvarul”. Realismul jocului, transpunerea perfectă în rol, puterea de interiorizare, îl recomandă călduros pentru această nouă încercare în cariera lui actoricească.

Un cerc — din păcate mult prea restrâns — de spectatori, a avut prilejul să-l aplaude și pe scena Teatrului de Operă și Balet din București: împreună cu colectivul din care face parte, ne-a vizitat țara în cadrul unui scurt turneu în vara anului 1960, jucând în „Micile tragedii” de Pușkin. Ne-a vorbit atunci de proiectele lui, dar rolul lui Fiodor Protasov nu figura printre ele...

Inițiativa este de dată mai recentă, și ea aparține apreciatului regizor principal al teatrului, artistul popularului Ruben Simonov.

„Cadavrul viu” pe scena „Vahtangovului” este așteptat ca un mare eveniment al actualei stagiuni. Pe bună dreptate: teatrul se situează în primele rânduri ale mișcării teatrale sovietice, spectacolele lui sunt realizate la un nivel artistic excepțional, pe scena lui nouă, căutările inovatoare sunt promovate cu îndrăzneală. Apoi „Vahtangovul” îl are pe actorul și regizorul Ruben Simonov, artist al popularului al U.R.S.S., care continuă cu strălucire opera marelui său înaintaș, Evgheni Vahtangov.

Așadar, „Cadavrul viu” este pus în scenă de Ruben Simonov. Fără îndoială că va fi vorba de o viziune nouă, de o concepție îndrăzneată.

Ce actori — din buchetul de celebrități al colectivului moscovit — îi vor da replica lui Grițenko — Protasov?

Liza Protasova va fi intruchipată de Liudmila Teļikovskaia pe care presa, la debutul ei, a numit-o „minunea din Ural”. Comedie, dramă, cîntec, dans — toate îi sunt accesibile Liudmillei Teļikovskaia, actriță cu extrem de bogate resurse.

Sașa, sora Lizei va fi interpretată de Elena Dobronravova („Neamul Jurbiniților” și „Eșalonul de aur” — iată două din filmele în care au văzut-o spectatori noștri). În rolul fiicății Mașa — L. Maksakova și I. Bunina, amîndouă foarte tinere, au absolvit abia anul trecut școala teatrală de pe lângă „Vahtangov”. Cele două actrițe rezolvă într-o manieră personală chipul Mașei, dar amîndouă sînt plasate de regizor în centrul evenimentelor tragice care se încheie cu moartea lui Protasov, victima unei societăți profund indifferente față de oameni, de fericirea lor.

Artiștii popularului T. Mansurova și I. Tolceanov vor da viață cuplului vîrstnic al piesei: Anna Dmitrievna Karenina și cneazul Abrezkov.

Karenin — Iuri Iakovlev, veche și constantă

simpatie a publicului nostru, neuitatul interpret al prințului Mișkin din marele film „Idiotul”.

Iată colectivul care va pleca în Italia, la Veneția, pentru a prezenta „Cadavrul viu”. Fiindcă am uitat să vă spunem că premiera spectacolului va avea loc la Veneția, unde teatrul „Vahtangov” este invitat într-un scurt turneu.

Liza Protasova —  
Liudmila Teļikovskaia



Sașa — Elena Dobronravova

Anna Dmitrievna  
Karenina și cneazul  
Abrezkov — T.  
Mansurova și I.  
Tolceanov



Mașa și Fiodor  
Protasov — L.  
Maksakova și N.  
Grițenko

Ca întotdeauna cînd un teatru sovietic pornește la drum și se oprește la Londra sau la Paris, la București sau la Praga, noul spectacol al „Vahtangovului” va apărea și la Veneția în adevărată și întreaga lui măreție, confirmînd treapta superioară pe care sînt concepute și realizate toate spectacolele teatrelor sovietice.

## Stele în turneu

New York, „Metropolitan Opera House”. „Lacul lebedelor” primul dintre spectacolele date de trupa de balet a Teatrului Mare din Moscova, a luat sfîrșit. De 29 de ori se ridică și se închide cortina. Trec zece, douăzeci, trezeci de minute, dar o țile continuă. Ele continuă și cînd artiștii sovietici părăsesc teatrul, mulțimea înconjoară apoi autobuzele lor și nu le lasă să plece.

Ziarele newyorkeze publică cronici entuziaste. „Timp de 4 ore — scrie „New York Times” — încordarea dintre Apus și Răsărit, primejdia războiului nuclear, exploziile rachetelor și evenimentele din Cosmos au fost date uitării. 3846 de spectatori aplaudau la nesfîrșit. Ovațiile păreau că vor dura îndelung și în timpul teatrului de pe Broadway”.

Iar criticul Biancolli subliniază în ziarul „World Telegram and Sun”: „Este o montare extraordinară, care nu are egal în bogăția detaliilor și lăntezia regizorală. Ansamblul este excepțional”.

Baletul sovietic și stelele lui au cucerit și de data aceasta publicul american. În articolul de față vi-i prezentăm pe cîțiva dintre sobii înaltei școli de balet sovietice.

La 6 septembrie, Bolșoi Teatr a prezentat primul său spectacol în Statele Unite. Turneul trupei de balet a teatrului a început la New York cu spectacolul „Lacul lebedelor”. Acest balet ocupă un loc de frunte în programul turneului. Maia Plisețkaia și Nina Timofeeva apărînd alternativ în rolul principal, Odetta-Odilia.

Să începem prin a vorbi de Nina Timofeeva, una din cele cinci tinere stele care, împreună cu alte 120 de persoane participă la turneul în S.U.A. și Canada. Iată cum o descrie cunoscuta balerină Galina Ulanova, care actualmente este unul din organizatorii turneului.

„Nina Timofeeva are 27 de ani. După ce a absolvit Școala de balet din Leningrad, ea a dobîndit o tehnică superbă, plină de virtuozitate. E o veritabilă dansatoare clasice la care se observă talentul unei mari actrițe. Presupun că Statele Unite își mai aduc aminte de ea; sînt numai trei ani de la debut, a dansat cu succes rolul Odetta-Odilia în „Lacul lebedelor” și acela al stăpînei muntelui de aramă în „Floarea de piatră” de Prokofiev...”

Să adăugăm la aprecierile Ulanovei amănuntul că Timofeeva are un extraordinar simț al muzicii. Și aici e vorba probabil, de ereditate. Mama ei predă pianul, așa că nu

## Teatrul Bolșoi în S.U.A. și Canada

exclus că dragostea de muzică s-o fi influențat în alegerea profesiei. Nina Timofeeva este soția artistului Gheorghe Rojdestvenski, pe care melomanii americani îl cunosc bine.

În componența trupei de balet care participă la turneu se află și o a doua stea a baletului rus. Ekaterina Maximova, „copilul alintat al Bolșoiului”, „zîna vrăjită”, cum a denumit-o spectatori cu prilejul primului turneu al teatrului în Statele Unite. După ce a terminat Școala de balet din Moscova a fost primită în faimoasa trupă și invitată pe loc să participe la un turneu în străinătate.

De-atunci s-au schimbat multe lucruri! Maximova s-a căsătorit cu logodnicul ei din „Floarea de piatră”, Vladimir Vasilev, interpretul lui Danila, eroul baletului lui Prokofiev. „Vă veți convinge, a spus Ulanova, că dansatoarea aceasta micuță e foarte talentată. Încearcă de toate: roluri pur coregrafice, roluri necesitînd mult temperament, ca cel al Jeannei din „Flăcările Parisului”, al Bacantei din „Noaptea Walpurgiei”, al lui Kiri din „Don Quijote”. Energia și farmecul ei pur feminin vor hotărî poate viitorul balerinei și spectacolele de feul „Coppellei” vor deveni — de ce nu? — cele mai reușite în repertoriul tinerei dansatoare. M-am putut convinge cu prilejul pregătirii rolurilor principale din „Giselle”, „Spărgătorul de nuci”, „Fintina din Baccarai” de profunzimea talentului ei, de faptul că lirismul și strălucirea, numerele executate solo și în duo îi sînt tot atât de accesibile. Maximova se simte la largul ei oricine i-ar fi partenerul, fie el oricît de dificil...”

O înaltă apreciere acordă Galina Ulanova și lui Vladimir Vasilev, pe care-l consideră „un dansator de mare talent”.

Și are dreptate. În vîrstă de numai 22 de ani, Vasilev este prim balerin al teatrului Bolșoi. Însușirile lui devin seră evidente încă de acum patru ani cînd, imediat după absolvirea școlii, a fost primit în teatru. De la început s-au încredințat roluri dificile, dar abia de curînd, după interpretarea rolului lui Basil din „Don Quijote”, a ajuns să fie definitiv considerat ca primul balerin al teatrului. Spectatorii americani îl vor admira în „pas de deux” final din „Don Quijote”, inclus în programul unuia din spectacolele prevăzute.

Americanii îl vor aplauda pe Vasilev și în cel mai bun număr al său, intitulat „Narcis”. Muzica, extrasă dintr-un balet cu același nume, aparține unui compozitor rus de la începutul secolului, Nikolai Cerepnin.

Și acum să vă mai prezentăm două stele care participă la turneu: Natalia Bessmertnova și Mihail Lavrovski. Ambele au terminat, acum un an, Școala coregrafică din Moscova și la serata promoției au dansat împreună „Studiul” de Liszt.

Dansul acesta, Bessmertnova și Lavrovski l-au mai executat anul trecut la Festivalul școlilor de balet din Parma. În legătură cu aceasta, „Gazetta di Parma” scria: „Tinerele dansatoare au știut să redea stilul plin de lirism și tandrețe al lui Liszt, trăsături care i-au și îndemnat pe coregraf să pună în scenă acest cald dialog de dragoste...”

Coregraful care a pus în scenă „Studiul” este tatăl lui Mihail Lavrovski, profesorul Leonid Lavrovski, maestrul principal de balet la Teatrul Bolșoi. Un mare merit în formarea tinărului dansator revine și mamei sale, Elena Ciklova, pînă nu de mult primă balerină a Bolșoiului și actualmente corepetitoare a trupei.

„Ceea ce o caracterizează pe Natașa Bessmertnova este extraordinara expresivitate a figurii luminate de ochi mari și negri. Americanii vor admira „pasul de trei” din primul act al „Lacului lebedelor”, variațiile de umbre de dinco de momente din „Bayadera”, și o vor aplauda, desigur, și în „Mazurca” de Chopin”.

Ce-am mai putea adăuga la caracterizarea aceasta, făcută de Galina Ulanova? Ulanova ține la Bessmertnova ca la propria ei fiică. Sîntem convingîți că timpul îi va da dreptate Ulanovei: noua stea a baletului rus se va numi Natalia Bessmertnova.



# Cointeresarea materială — principiu al construirii comunismului

Fiind una din formele principale ale perfecționării conducerii și organizării producției, cointeresarea materială accelerează procesul de construire a bazei tehnice-materiale a comunismului, deschide perspectiva creării în U.R.S.S. a unui belșug de bunuri materiale. Rădăcinile acestei influențe se vădese deosebit de pregnant în creșterea productivității muncii și a veniturilor celor ce muncesc. În anii puterii sovietice, productivitatea muncii a sporit de 15 ori, iar salariul real de 5,8 ori.

Pentru perioada până în 1980, Programul P. C. U. S. prevede creșterea productivității muncii în industrie de 4—4,5 ori, urmând ca veniturile reale ale muncitorilor și funcționarilor să sporească și ele de peste 3,5 ori. În agricultură productivitatea muncii va crește de 5—6 ori, iar veniturile reale ale colhoznicilor de mai bine de 4 ori.

Principiul cointeresării materiale se manifestă într-o serie de forme concrete. Un loc important între aceste forme îl ocupă principiul socialist al repartiției. Dat fiind că acest principiu condiționează retribuirea mai mare de o contribuție mai eficientă la dezvoltarea producției sociale, el joacă un rol dintre cele mai importante în dezvoltarea forțelor de producție și educarea oamenilor în spiritul moralei comuniste. În perioada de trecere la comunism, principiul retribuirii după muncă se îmbină cu repartiția gratuită care, la rândul ei, cointerează material muncitorii. Aceasta nu înseamnă însă că repartiția după muncă nu își va menține valabilitatea încă multă vreme. Rolul repartiției după muncă nu va scădea, ci dimpotrivă va crește, paralel cu creșterea repartiției gratuite. În această privință, în Programul P.C.U.S., se arată că între 1960—1980 repartiția după muncă va continua să fie baza ridicării nivelului de trai.

Pornind de la teza științifică potrivit căreia formele cointeresării materiale trebuie să fie perfecționate continuu pentru a putea corespunde intereselor dezvoltării forțelor de producție, P.C.U.S. și guvernul sovietic au luat o serie de măsuri îndreptate spre îmbunătățirea repartiției după muncă, a sistemului de salarizare. În urma reglementării sistemului de salarizare ponderea salariilor tarifare în câștigul muncitorilor s-a ridicat la 70—80 la sută, a fost lichidată deosebirea între diferitele departamente în ce privește retribuirea muncii, au fost introduse tarife unice de stat pe ramuri de producție, se aplică pe scară largă normele cu fundamentare tehnico-științifică etc. De asemenea, de pe urma anulării impozitelor s-a realizat o creștere a salariilor cu 74 miliarde de ruble vechi. Pentru anii septenaliului s-a prevăzut o creștere a salariului nominal al muncitorilor din industrie cu 26 la sută.

Repartiția după muncă este și un mijloc important de stimulare a creșterii calificării muncitorilor și, pe această bază, duce la reducerea treptată a decalajului dintre veniturile mari și cele relativ reduse ale oamenilor muncii, asigură lichidarea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală. Dacă în 1932 în industria U.R.S.S., salariul mediu al muncitorilor era de 2,6 ori mai mic decât al inginerilor și tehnicienilor, în 1950, decalajul s-a redus la 1,7 ori, iar în 1959 la 1,5 ori. În perioada construirii desfășurate a comunismului, acest decalaj se va reduce în continuare, ca o consecință a egalizării condițiilor de muncă, pe baza automatizării și mecanizării care încă de pe acum joacă un rol hotărâtor în dezvoltarea econo-

miei. Așa, de pildă, în perioada anilor 1948—1959, numărul muncitorilor care deserveșc utilaje automate în industria construcțiilor de mașini a crescut de 4,9 ori.

În procesul construirii comunismului apar însă și forme noi de repartiție după muncă, strins legate de progresul tehnic și care cointerează într-o măsură mai mare colectivul în obținerea de rezultate tot mai bune. O astfel de formă este retribuirea colectivă în acord a muncii, care se aplică astăzi în numeroase brigăzi de muncă comunistă. Iată în ce constă această formă. Salariul se stabilește pe brigadă, iar mai apoi se repartizează pe lucrător în funcție de calificare și timpul lucrat. Desigur, aceste forme colective nu sînt universale, ele nu pot fi aplicate în orice condiții. Aplicarea unei forme sau a alteia trebuie să țină seama în cel mai înalt grad de cointeresarea materială a lucrătorilor în vederea dezvoltării forțelor de producție.

În ce privește folosirea diferitelor forme de salarizare, P.C.U.S. și guvernul sovietic acordă o atenție deosebită îmbinării juste a salarizării în acord cu salarizarea după timp și cu acordarea de premii. În sectoarele de activitate în care nu se poate aplica salarizarea în acord, organele de stat sovietice își îndreaptă atenția spre modul de distribuire a premiilor, în strînsă legătură cu rezultatele obținute de fiecare muncitor.

O altă formă de cointeresare materială se referă la folosirea de către întreprindere, pe baza hotărîrii organizațiilor obștești, a unei părți din beneficii (fondul întreprinderii) pentru construirea de locuințe și obiective culturale, premierea muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și personalului de conducere. Rolul acestor forme va crește necontenit. În legătură cu aceasta, tovarășul Hrușciiov arată că trebuie ridicată importanța beneficiului, a rentabilității și că în interesul unei mai bune îndepliniri a planului, trebuie să se dea întreprinderii mai multe posibilități de a dispune de beneficii, de a le folosi mai larg pentru stimularea muncii satisfăcătoare a colectivului, pentru largirea producției.

Rolul cointeresării materiale a crescut și continuă să crească în ritm rapid și în agricultură. Astfel, pentru a asigura sporirea retribuirii muncii pe măsura creșterii producției și a productivității muncii, s-a trecut în colhozuri la acordarea de avansuri lunare, se aplică pe scară tot mai largă retribuirea suplimentară în raport cu producția obținută, iar în sovhozuri s-a adoptat retribuirea muncii în acord cu premii. De curind, în vederea sporirii în continuare a cointeresării materiale a colhozurilor în creșterea producției, s-au mărit prețurile de contractare cu statul la o serie de produse. Această hotărîre urmărește traducerea în viață a indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.U.S. din martie 1962.

Cointeresarea materială ca principiu al societății socialiste și al construirii comunismului are la bază noul conținut al muncii în socialism, muncă creatoare, liberă de exploatare. Pe această bază, principiul socialist al cointeresării materiale se îmbină organic cu stimularea morală. Aplicînd cu consecvență principiul îmbinării stimulentele materiale și morale P.C.U.S. și statul sovietic educă oamenii în spiritul înțelegerii unității dintre interesele personale și obștești, le formează în acest fel deprinderea practică de a trăi și munci în chip comunist.

V. Spiridon

## CALEIDOSCOP

● R. S. S. UCRAINEANĂ este socotită drept una din cele mai bogate republici sovietice. Rezervele-i prospectate de minereu de fier sînt egale cu rezervele tuturor statelor capitaliste din Europa. Numai Ucraina extrage o cantitate de cărbune mai mare decît aceea extrasă în Franța, Japonia și Canada luate la un loc, realizează o producție de fontă mai mare decît a Angliei, Franței și Germaniei occidentale și produce mai mult oțel decît Anglia și Franța.

● ÎN INSTITUTELE și școlile medii sovietice care pregătesc personal de conducere pentru flotă învață 25 000 de oameni. La fiecare 1 000 de lucrători din flota maritimă a U.R.S.S. 142 au studii superioare și medii. Uniunea Sovietică este prima țară din lume care pregătește navigatori cu studii superioare.

● ÎN R.S.F.S.R. există în momentul de față circa 90 000 de cantine, cafenele, bufete, restaurante și alte instituții de alimentație publică. Numai în ultimii trei ani numărul clienților permanenți ai acestor unități a crescut cu 5 milioane, atingînd astăzi uriașă cifră de 29 000 000 de oameni.

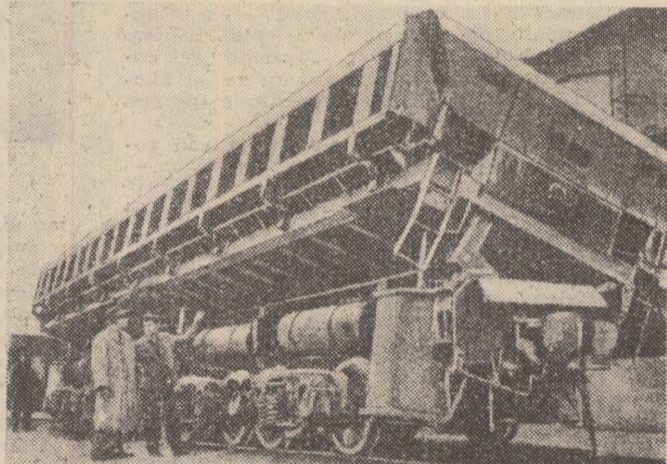
● ZILELE trecute s-a deschis la Moscova o expoziție a instalațiilor, utilajelor și dispozitivelor de protecție împotriva substanțelor radioactive. În clipa de față în Uniunea Sovietică izotopii radioactivi și sursele de energie nucleară sînt folosiți în peste 3 000 de uzine, institute, instituții medicale și alte organizații.

● SPECIALIȘTII sovietici au constatat că, adăugînd vitamine în rația de nutreț a animalelor, crește simțitor productivitatea vitelor și scade mortalitatea lor. Calculele au arătat că în Letonia, de pildă, introducîndu-se vitamine în rația porcilor destinați tăierii, republica va putea obține anual o cantitate suplimentară de carne în valoare de 10 milioane de ruble.

● ÎN PRIMA jumătate a septenaliului centralele electrice sovietice au produs peste plan circa 14 miliarde kWh energie electrică. În ultimii doi ani prețul de cost al energiei electrice a fost redus cu 80 milioane de ruble. Economii la combustibilul convențional au atins anul trecut 2 200 000 tone.

● ÎN ULTIMII ani în U.R.S.S. a fost simțitor consolidată baza tehnică a întreprinderilor de recepționare a cerealelor. Între 1954—1961, de pildă, capacitatea silozurilor a crescut cu 40 la sută. De asemenea, a crescut de mai bine de 1,5 ori ponderea elevatoarelor și magaziiilor cu mecanizare staționară. Valoarea principalelor fonduri de producție ale bazelor de recepționare a cerealelor a fost la începutul lui 1962 de trei ori mai mare decît în 1954.

● ACEST vagon basculant gigantic cu capacitatea de încărcare de 180 tone a fost construit la uzina de vagoane



din Kaliningrad. Vagonul a trecut cu succes probele transportînd roci stîncioase și minereu.

● SOVHOZUL „Bolșevik” din regiunea Moscova are o grădina de zarzavat de 1 350 de hectare, unică în agricultura mondială. Gospodăria produce anual peste 50 000 tone de diferite legume și zarzavaturi la un preț de cost de 1,3 kopelei kilogramul și obține un venit net de peste un milion de ruble.

● STATUL sovietic alocă importante mijloace pentru extinderea și perfecționarea bazei tehnice-materiale a industriei piscicole. În ultimii ani numărul navelor aparținînd flotei de pescuit a crescut de 2,8 ori. Au fost lansate la apă nave care îngăduie practicarea pescuitului în tot cursul anului.

● SPORIREA productivității muncii în siderurgia sovietică numai cu 1 la sută este egală cu mărirea numărului muncitorilor în această ramură cu 8 900 de oameni, ceea ce echivalează cu o producție suplimentară de 26,7 milioane tone de fontă și de 11,5 milioane tone de oțel.

● ÎN DECURSUL unui an, un singur atelier al marilor uzine „Serp i molot” a economisit 1 076 tone de metal. Din el se pot produce 270 autocamioane „ZIL”.

● OAMENII sovietici duc o luptă înverșunată împotriva deșerturilor. În anii de după Revoluție suprafețele irigate pe teritoriul U.R.S.S. au crescut de la 683 000 la 2 400 000 hectare. Planul de perspectivă prevede valorificarea a încă opt milioane de hectare de pămînt spre a fi redată agriculturii.

## CALEIDOSCOP



# ÎN OCEANUL ÎNSTELAT

## Text integral (II)

Nu ne gindeam la greutate, nici la primejdiile care ne așteptau, poate, în Cosmos atunci când ne îndreptam spre racheta. Corpul ei puternic, argintiu, se înălța deasupra stepei nesfârșite. Racheta a fost descrisă în repelate rânduri, în diferite reportaje și povestiri documentare. Unii ziaristi au comparat-o cu un far, alții cu o torță. Noi, care am văzut-o de multe ori și am fost de față la starturile lui Iuri Gagarin și Gherman Titov, vrem să arătăm că ea ne amintește de un furnal. S-ar putea ca la prima vedere lucrurile să nu pară chiar așa, dar dacă ne gândim bine găsim multe asemănări între un furnal și o rachetă, strânsă în îmbrățișarea de fier a pilonilor metalici. Și furnalul și racheta sînt încărcate cu material inflamabil care, am spune noi, dă naștere unei flăcări creatoare. Și așa cum viața nu poate fi concepută fără agregate care să dea naștere metalului, tot așa nu se poate trăi în zilele noastre fără rachetele cosmice pașnice, care deschid omenirii noi căi spre progres.

Și dacă pînă atunci, pînă în momentul lansării încercasem sentimentul caracteristic rezervelor, adică bucuria că tovarășii noștri au zburat în Cosmos, acum noi înșine — astăzi Andrian Nikolaev, iar mâine Pavel Popovici — urma să ne luăm zborul pe o orbită și să ducem mai departe tot ceea ce realizaseră predecesorii noștri. Era un sentiment greu de redat în cuvinte și de lăcrimă ne venea să cîntăm. Și am început să cîntăm cît ne ținea gura. Spre norocul nostru, în afară de medicii care ne însoțeau, nu mai era nimeni de față.

Am sosit la rampa de lansare. Pe cerul senin nu se vedea nimic, în afară de soarele orbitor, și se părea că racheta era ațintită spre el. Andrian Nikolaev a raportat pe scurt președintelui Comisiei de stat că este gata să îndeplinească misiunea încredințată de partid și guvern. Au urmat apoi îmbrățișări bărbătești cu constructorul principal, cu leoticianul cosmonauticii, cu comandantul navei „Vostok-4”, un semn de rămas bun tovarășilor și prietenilor și liftul l-a urcat pe cosmonaut spre poarta de acces a navei cosmice.

Acum timpul se scurgea încet. Căci momentul cel mai greu din viața unui cosmonaut este așteptarea. Și întotdeauna ai ceva de așteptat. În timp ce cosmonautul căuta să se deprindă cu cabina confortabilă, prin radio vorbeau cu el constructorul principal și Iuri Gagarin. Era o discuție strict profesională.

La 11 și 30, ora Moscovei, s-a dat ultima comandă:

— Start!

— Cu toată viteza înainte, — și-a făcut curaj cosmonautul.

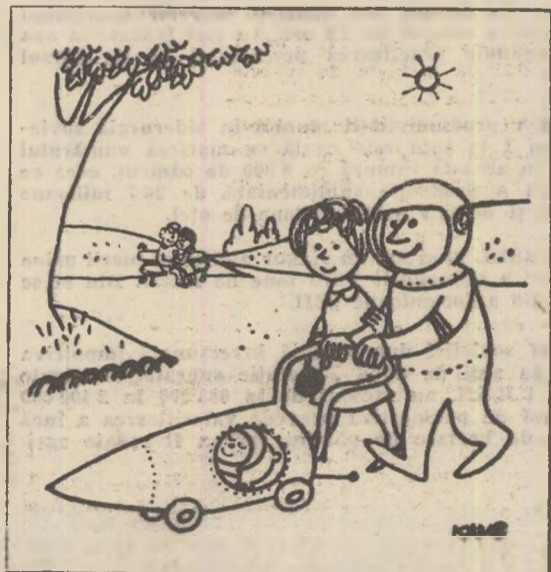
Pavel Popovici, unul dintre autorii acestor rânduri, a văzut cum corpul rachetei, eliberat de îmbrăcăminte metalică s-a înălțat lin, de parcă ar fi fost viu, și, zguduind pămîntul cu zgomotul motoarelor lui puternice, a țîșnit în sus, învăluit într-o flăcără fierbinte.

— Totul e normal! — a răsunat în megatoane vocea calmă a lui Andrian Nikolaev, care începuse să simtă povara unor suprasolicitări mereu crescînde.

A trecut un minut și pe cerul imens nu se mai zărea din racheta decît un punct palid, care a dispărut și el din cîmpul vizual.

Începuse zborul navei „Vostok-3”.

„Așadar „Vostok-3” se afla în Cosmos. Cosmonautul a suportat bine porțiunea activă a călătoriei din momentul startului și pînă la plasarea pe orbită. Suprasolicitările ivite în această etapă a zborului n-au dus la nici un fel de tulburări în organismul pilotului. Numeroasele aparate care urmăreau starea cosmonautului au arătat că reacțiile sale fiziologice erau aproape identice cu cele



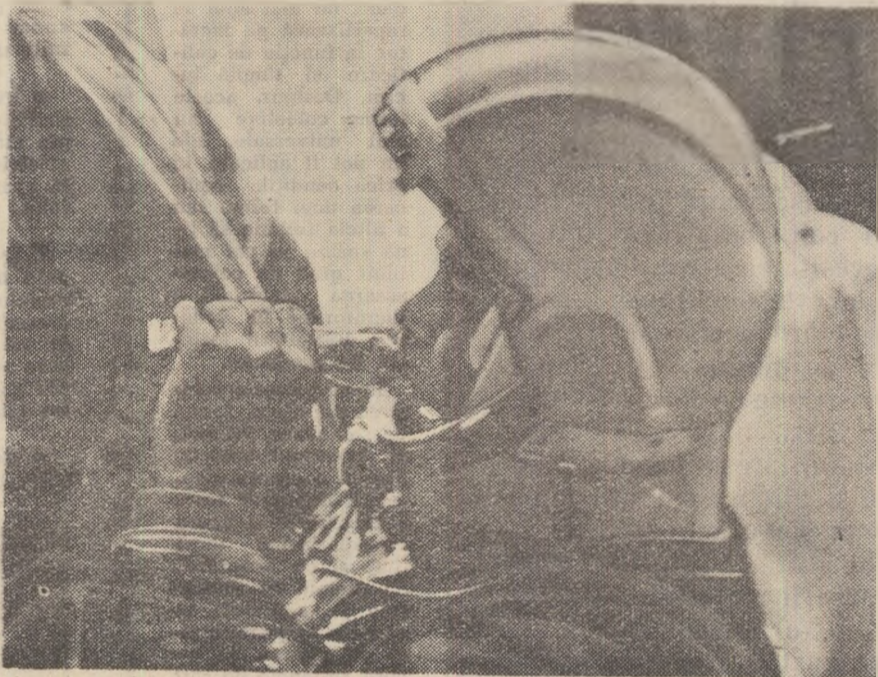
Cosmonautul își plimbă copilul

de ANDRIAN NIKOLAEV și PAVEL POPOVICI  
Piloți cosmonauți ai U.R.S.S., Eroi ai Uniunii Sovietice

înregistrate în timpul zborurilor lui Iuri Gagarin și Gherman Titov. Aparatele au transmis pe Pămînt că pulsul cosmonautului nr. 3 atinsese 120 de pulsații pe minut, iar frecvența respirației — 10. Suprasolicitările, ivite pe porțiunea activă a zborului, au fost suportate cu un calm de invidiat, rezultat al bunei pregătiri din timpul antrenamentelor la centrifugă. Dar și experiența primilor cosmonauți sovietici, ca și staturile lor au fost de mare ajutor în aceste momente hotărîtoare.

Îndată ce ultima treaptă a rachetei s-a desprins și nava s-a plasat pe orbită, în fața privirii fermecate a pilotului au prins să se desfășoare imensele peisaje ale Pămîntului luminat de soare. Masivele de necuprins ale holdelor aurii, petele de un verde închis ale pădurilor, lacurile albastre, aido-

ute și jumătate, el și-a risculat atent bătăile inimii, și-a observat organismul și a cercetat din nou cabina cunoscută a navei. Căci una e să lucrezi în ea pe Pămînt, în timpul antrenamentelor, și alta să zbori, așezat în fotoliul pilotului, cu o viteză de opt kilometri pe secundă, și încă în stare de imponderabilitate. Tocmai această stare neobișnuită, necunoscută



Alimentația „cosmică” începe încă în autobuzul care duce spre start

ma unor picături de apă, munții și defileurile asemănătoare cu cutele săpate pe o față îmbătrînită, toate acestea alternau una cu alta și dispăreau undeva jos. Iar dincolo de celălalt hublou, într-o beznă de nepătruns, licăreau ca pe o catifea neagră puzderiile de stele încremenite în nemiscare. Totul arăta așa cum relataseră Iuri Gagarin și Gherman Titov. Dar una este să asculți povestiri pasionante și alta este să vezi cu propriii tăi ochi podoabele Universului.

Doream să privim, să privim și iarăși să privim. Dar glicul sever de muncă, eșalonat pe minute pentru fiecare mișcare de revoluție în jurul planetei, te obliga să te ocupi de altceva. Trebuia să menținem legătura cu Pămîntul, să comunicăm înregistrările aparatelor, să facem însemnări în jurnalul de bord — într-un cuvînt, să executăm diverse operațiuni care cer atenție și precizie.

Navele „Vostok-3” și „Vostok-4” sînt mult mai perfecționate și mai confortabile decît cele pe care au zburat predecesorii noștri. Întrucît ne pregăteam pentru un zbor mult mai îndelungat în Cosmos, constructorii au avut grijă de confortul cosmonauților. Pe aceste nave au fost instalate un complex perfecționat de mijloace de comunicații, cele mai noi instalații de televiziune, aparate suplimentare speciale de automată menite să asigure convorbirile bilaterale directe între nave.

Am vrea să vorbim mai amănunțit despre nava cosmică care este o adevărată minune a epocii noastre, o măreață realizare a rațiunii și minilor omului. Confortul despre care pomenim nu trebuie înțeles în sensul literal al cuvîntului. Nu este vorba numai de fotoliul comod al pilotului, care să permită suportarea suprasolicitărilor și să fie atît locul de muncă, cît și patul cosmonautului. E vorba, în primul rînd de atmosfera absolut necesară vieții în interiorul navei, cu o anumită temperatură, presiune și grad de umiditate, reglate nu numai cu ajutorul aparatelor, ci în caz de nevoie, de cosmonautul însuși. Nava se supune voinței creatorilor ei și a pilotului cosmonaut. Folosind sistemul de conducere, nava poate fi orientată în orice moment în spațiu sau, schimbînd viteza de mișcare, readusă de pe orbită pe traiectoria de coborîre, aterizarea făcîndu-se în bune condițiuni în regiunea dinainte stabilită...

După cum se știe, nava „Vostok-3” a fost plasată pe orbita stabilită cu o uimitoare precizie atît în timp cît și în spațiu. Această împrejurare a dat posibilitate comandantului navei să se ocupe din primele clipe de munca științifică prevăzută în programul de zbor. Cu toate acestea, în cursul primei rotații, care a durat optzeci și opt de mi-

## ATERIZAREA

Aterizarea navei cosmice este în esență îndelungată și cădere către suprafața planetei noastre. În momentul cînd începe coborîrea, viteza navei depășește 7 kilometri pe secundă. La această viteză, atmosfera opune o înverșunată rezistență rachetei, care poate arde ca un meteorit.

Inseamnă deci că pentru a conduce nava cosmică prin stratul elastic de aer fără a pune în primejdie viața pilotului, e necesar ca viteza rachetei să fie încetinită. Viteza navei cosmice se reduce la început cu abia 1—2 la sută. Dar chiar și această încetinire neînsemnată e suficientă pentru ca nava să se poată angaja pe traiectoria de coborîre. Urmează apoi coborîrea vertiginoasă în straturile dense ale atmosferei. Treptat, în fața capului rachetei se formează un strat de aer comprimat care se încălzește pînă la temperatura de 6.000 de grade. În această vîpaie se topesc și parțial se evaporă învelișul pentru protecția termică a navei. Pilotul vede prin hublourile de sticlă o flăcără care se agită în jurul cabinei. Iată însă că pînă la Pămînt au mai rămas doar cîțiva kilometri. Sistemul de deschidere a parașutei se declanșează automat și în cîteva minute cosmonautul aterizează.

Explicația constă în forma capului rachetei. Forma cea mai corectă este cea teșită. În fața unui corp cu capul teșit, zburînd cu viteză mare, se formează o puternică undă de șoc, un strat subțire de aer comprimat supraîncălzit, care are darul de a concentra toată căldura născută din duelul cu atmosfera. Această undă se găsește departe de corpul zburător și lasă doar o urmă de aer încălzit.

Așadar, problema înțocirii navelor cosmice pe Pămînt și-a găsit soluția: nava cosmică fără aripi și cu capul teșit.

## COSMONAUTIC

pe Pămînt, îl determina pe pilot să se analizeze extrem de atent pe el însuși, și mediul inconșurător, să gîndească, să mediteze profund.

Cosmonautul știa că este urmărit de pe Pămînt și că oamenii care-i dirijează zborul cunosc starea în care se află la fel ca și el. Se părea că Pămîntul îi descifrează chiar și gîndurile. Era suficient să se gîndească la centrul de coordonare și calcul, că de jos se transmiteau pe bordul navei „Vostok-3” parametrii orbitei. În felul acesta, putea fi corectat, conform unor date precise, sistemul de navigație și putea fi stabilit locul unde se afla nava. În jurnalul de bord au fost făcute primele însemnări despre modul în care a fost parcursă porțiunea activă, despre plasarea pe orbită și despre starea bună a pilotului. Această însemnare scurtă, precisă, a fost transmisă cuvînt cu cuvînt pe Pămînt: — Mă simt excelent, la bord totul este normal. Pămîntul se vede bine prin hublou. Cosmonautul Nikolaev. După o oră și ceva ziua s-a schimbat cu o noapte neagră, apoi în „vizor” a apărut din nou Pămîntul inundat de soare. Pe tabloul luminos a apărut cifra „1”. Nava a început cea de a doua rotire în jurul globului pămîntesc. Era limpede că totul se desfășura conform planului. Cosmonautul dorea să împartă bucuria zborului cu întregul popor sovietic, constructor al comunismului. Și, zburînd deasupra cîmpurilor, uzinelor, orașelor și satelor, mării, fluviilor și munților patriei, unul din autorii acestor rînduri, Andrian Nikolaev, a transmis prin radio un salut tuturor popoarelor Uniunii Sovietice.



# Poem caucazian

Cine parcurge pe șosea distanța de 300 km care desparte Erevan de Erevan, nu va regreta niciodată că a renunțat la avion în favoarea unei călătorii de cinci ore, neînchipuit de interesante.

Mai întâi, pe teritoriul gruzin, printre dealuri și coline ce succed neîntrerupt, ai în față exemplificarea vie a unora dintre cifrele cele mai impresionante: producția de energie electrică a Gruziei este de 190 de ori mai mare ca înainte de revoluție, depășind de 8 ori pe cea a Turciei care are un teritoriu de 11 ori mai mare.

Puțin după Tbilisi, de după înălțimea pietroasă de câteva sute de metri pe care mașina urcă cu greu, apare în zare, prins într-o singură privire, Rustavi, — cel mai tânăr și mai frumos dintre orașele Gruziei, mindria țării, orașul cel mai dezvoltat odată cu combinatul siderurgic transcaucazian.

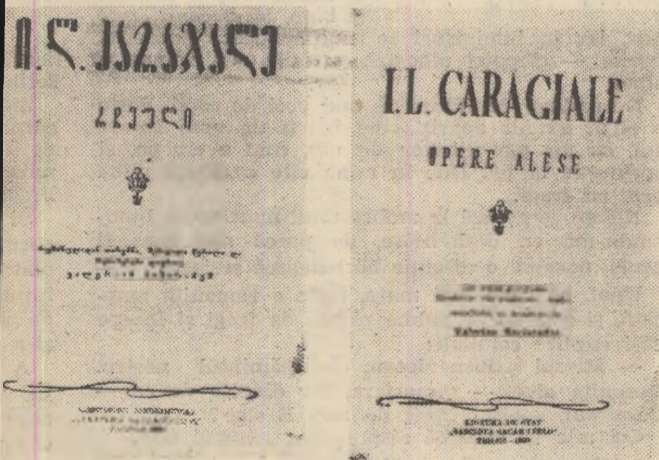
După o răscruce, unde se întilnesc semnele de hotar ale celor trei republici transcaucaziene — Azerbaidjan, Gruzia și Armenia — drumul traversează 50 de kilometri din teritoriul celei dintii și intră apoi în Armenia, obiectivul final al călătoriei noastre. Aici, relieful apare hotărât, fără compromisuri. Înălțimile medii au cedat locul unor altitudini înalte de 2.500 și 4.000 metri. Orizontul se înălțesează sub forma unor dantelării continue, din loc în loc înzăpezite. La început drumul urcă în serpentine amețitoare, deschizând perspective impresionante de pe platouri golașe cu rare așezări omenești. Apoi, deodată totul capătă dimensiuni noi, câmpul vizual se lărgeste nebănuit de mult și apare una din frumusețile neasemuite ale Armeniei, — lacul alpin Sevan. Apele albastre, la o altitudine de 2.000 de metri umplu o vălănișă de peste 50 de kilometri lungime, fiind apoi folosite pentru a mișca turbinele unui lanț de hidrocentrale ce se înșiră spre Erevan, 65 de kilometri mai departe. Coborând muntele spre capitală, drumul traversează regiuni pe care mînă omului le-a adus la viață abia în ultimii 40 de ani, trezindu-le din incremenirea de piatră a rocilor vulcanice. Aici, canalele de irigație se încrucișează în toate direcțiile, redând agriculturii chiar cele mai mici parcele, și dovedind admirabilele roadele epopeii de muncă a poporului armean. Apoi, în drumul străjuit de departe spre sud de cele două piscuri înzăpezite ale Araratului, apare Erevanul.

Înainte de revoluție, Erevanul era un orașel provincial de 10.000 de locuitori, cu case de lut acoperite cu paie. Imaginile de azi a capitalei Armeniei exprimă distanța de nemăsurat între un trecut de exploatare și mizerie și un prezent, continuu înflorit și dezvoltat: 600.000 locuitori, străzi largi, clădiri ce îmbină armonios tradiții arhitecturale vechi, monumentale, cu trăsături zvelte și plastice, moderne. Ansamblul arhitectonic ca Piața Lenin și complexul ei de clădiri, cu panorama ce se deschide de pe platoul transformat în parc ce domină orașul, fac din capitala Armeniei sovietice, unul din cele mai frumoase orașe ale Transcaucaziei. Extrem de variat, aspectul Erevanului are totuși o unitate de stil impresionantă ce se explică prin timpul scurt în care a fost înființat orașul.

Piatră, enorm de multă piatră. Aceasta este componenta principală a solului acestei țări, dar, ceea ce a fost, cum spun armenii „nenorocirea țării pînă în 1920, este fericirea noastră astăzi”. Într-adevăr, prospecțiunile au scos la iveală bogății minerale enorme, metale rare, materii prime pentru construcții etc. Industria s-a adaptat resurselor existente și o vastă rețea de întreprinderi s-a înființat în întreaga țară. La Erevan, unde imaginea vechiului târg se mai păstrează încă în mod deliberat „pentru a vedea și cei tineri cum a fost înainte”, coșurile înalte ale uriașului combinat de cauciuc care aprovizionează întreaga Uniune Sovietică, fabrica de cabluri electrice care își trimite produsele în zeci de țări și unde Antonina Gubina ne-a povestit despre succesele secției de muncă comunistă pe care o conduce, uzina de mașini electrice „Lenin” care își dublează acum producția pe baza prevederilor septenaliului și unde din patru muncitori unul este absolvent al cursurilor tehnice de pe lângă uzină, sînt doar cîteva din versurile marelui poem al Armeniei pe care am auzit rostit din gura tuturor celor ce ne-au întîmpinat.

Și a fost o mare satisfacție pentru noi să vedem, la atîtea sute de kilometri de țara noastră, prețuirea de care ne bucurăm, cunoștințele vaste pe care le au locuitorii Armeniei sovietice despre România, interesul cu care ne urmăresc realizările, ne citesc scrierilor (Caragiale a fost larg sărbătorit, marile noastre poezii sînt traduse), ne aplaudă cîntăreții, ne admiră construcțiile. Un rol mare îl joacă în acest sens Filiala armeană a Asociației de prietenie sovieto-romină, înființată recent la Erevan, și cu ai cărei activiști entuziaști, întîlnirea ne-a făcut o deosebită plăcere.

Cornel Răducanu



Primele două pagini ale volumului „Opere alese” de I. L. Caragiale tradus în limba gruzină

În preajma deschiderii noului an școlar în țara noastră, cititorii vor fi interesați, desigur, să cunoască condițiile în care școlile sovietice și-au deschis porțile, cu două săptămîni în urmă, pentru zecile de milioane de elevi din U.R.S.S.

Insuflețiți de hotărîrile istorice ale Congresului al XXII-lea al P.C.U.S., de mărețul Program al construirii comunismului, învățătorii și profesorii au obținut anul trecut noi succese în legarea școlii de viață, în educarea omului nou — omul societății comuniste. Ei sînt preocupați de folosirea unor metode noi, înaintate, care să asigure o pregătire multilaterală a tuturor elevilor. Din acest punct de vedere este foarte interesantă și plină de învățăminte experiența unui mare număr de școli sovietice, care au încheiat anul trecut cursurile cu toți elevii promovați. Așa, de pildă, în regiunea Lipetsk, numărul acestor școli a ajuns la 400, iar la Rostov și la Taganrog există școli care de cîțiva ani nu mai au nici un repetent. Aceasta este o experiență nouă, extrem de valoroasă atît din punct de vedere social, cit și pedagogic.

În cei trei ani care s-au scurs de la adoptarea de către Sovietul Suprem a legii pentru stringerea legăturilor școlii cu viața și pentru dezvoltarea învățămîntului public, școala sovietică a realizat cea mai mare parte a sarcinilor trasate. Una din cele mai importante o constituie realizarea în întregime, în acest an, a trecerii școlii de 7 ani la școala de 8 ani, generală și obligatorie. Astfel, dacă anul trecut numărul școlilor de 8 ani din R.S.F.S.R. era de 19.000, anul acesta el a ajuns la peste 31.000. În aceste școli se aplică planuri și programe noi de învățămînt, elevii învață după manuale noi, care țin seama de ultimele cuceriri ale științei și tehnicii.

Sarcini importante au fost fixate în acest an și pentru școlile serale ale tineretului muncitor și agricol, care sînt foarte numeroase în



Învățăm la Moscova

## SUCCESE ȘI PERSPECTIVE

# LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Învățămîntului din R.S.F.S.R., într-un articol publicat recent în „Pravda” — că cele mai bune rezultate în formarea profesională multilaterală a elevilor se obțin atunci cînd întreprinderile industriale, sovhozurile și colhozurile pun la dispoziția lor ateliere și terenuri speciale. Astfel, elevii școlii nr. 22 din Tula sînt instruiți de ingineri și tehnicieni cu o înaltă calificare într-un atelier special amenajat la Fabrica de combine din localitate. Colhozul „Leniniști” a pus la dispoziția școlii medii din Novo-Ivanovo (R. S. S. A. Kabardino-

Balkarâ) toate mașinile și uneltele necesare însușirii profesiei lor de tractorist, combiner, mecanic etc. Școlile din Moscova au la dispoziția lor circa 260 de ateliere pentru pregătirea tehnică. Această formă complexă de învățămînt, care transmite elevilor un anumit bagaj de cunoștințe, le formează o concepție științifică despre lume, dar le dezvoltă în același

timp o atitudine activă, creatoare față de realitate.

Sarcina nobilă de formare a omului societății comuniste este exprimată cum nu se poate mai bine în lozincă profesorilor și învățătorilor sovietici: „Învățămîntul este o muncă de partid”. Într-adevăr, sub conducerea Partidului Comunist, întreg poporul sovietic — nu numai învățătorii și profesorii — se preocupă

60.000.000 de elevi și studenți sovietici pîtrund din nou în clase și amfiteatre. Numai în R.S.F.S.R. și-au deschis porțile peste 31.000 de școli de 8 ani și aproape 10.500 de școli de 11 ani. 50.000 de tineri specialiști se încadrează în rîndurile învățătorilor din R.S.F.S.R. În școlile sovietice se predă în 65 de limbi.

orașele și satele sovietice. Sarcina lor este să completeze pregătirea tuturor tinerilor care lucrează în producție, astfel ca pînă în 1970 să nu existe nici un tînăr muncitor sau țărăncolhoznic care să nu aibă cele 8 clase obligatorii. Așadar, măsurile de generalizare a învățămîntului de 8 ani — ca treaptă spre învățămîntul general și obligatoriu de 11 ani — nu cuprind numai pe elevii care intră acum în școală, ci întreg tineretul sovietic. Cei care astăzi lucrează în fabrici, în colhozuri și sovhozuri, datorită experienței lor de viață și a pregătirii profesionale făcută prin cursuri speciale, pot să-și însușească cunoștințele științifice într-un timp mai scurt decît elevii mai mici ca vîrstă. Aceasta permite — așa cum arată prof. N. Gončearov, vicepreședinte al Academiei de Științe pedagogice din R.S.F.S.R. — ca programa a două clase să fie concentrată într-un singur an.

Concomitent are loc trecerea învățămîntului de 10 ani în învățămînt general mediu de 11 ani, astfel ca pînă în 1970 — potrivit Programului P.C.U.S. — să se realizeze învățămîntul general și obligatoriu de 11 ani. Acesta va fi un nou triumf al școlii sovietice, triumf care va asigura continuarea cu un și mai mare avînt a progresului științific și tehnic.

Îmbinarea armonioasă a învățămîntului cu munca este una din problemele cele mai importante ale școlii sovietice în acest an. Experiența unui mare număr de școli a dovedit — așa cum arată E. Afanasenko, ministrul în-

5 institute noi pentru nou an de învățămînt. 2.640.000 de studenți în 731 de institute de învățămînt superior, 2.370.000 elevi în școlile tehnice. De peste două ori mai mulți studenți decît în toate țările capitaliste ale Europei lucrează la un loc. La Universitatea „Prietenia popoarelor — Patrie Lu-mumba” studiază tineri și tinere din 65 de țări. Anul acesta, institutele superioare de învățămînt sovietice vor fi frecventate de 20.000 de studenți din 120 de țări ale lumii.

de bunul mers al școlii, creează toate condițiile materiale și spirituale pentru realizarea unui învățămînt științific, armonios, legat de sarcinile mărețe ale construirii comunismului. Fără îndoială, noul an școlar va aduce noi succese importante în instruirea și pregătirea pentru viață a zecilor de milioane de elevi sovietici, viitori cetățeni ai societății comuniste.

G. Mihailă



## SCOALA

# Directoarea

Despre învățătoarea Elizaveta Fiodorovna Popova, directoarea școlii-internat nr. 31 din Moscova, se spune că „este un om foarte uman”. Mulți dintre foștii și actualii ei elevi ar putea aduce numeroase argumente în sprijinul acestei caracterizări foarte exacte.

Elizaveta Fiodorovna a format generații întregi de cetățeni destoinici ai patriei sovietice, dintre care mulți sint azi oameni celebri, poartă pe piept medalii de Eroi ai muncii socialiste și Eroi ai Uniunii Sovietice, s-au acoperit de glorie în viața pașnică și pe cimpul de luptă, și vin, după ani și ani de zile, să-i mulțumească respectuos pentru tot ce le-a dat.

Elizaveta Fiodorovna a făcut din întreaga ei viață un act de creație. Nu s-a împăcat niciodată cu ideea că a fi pedagog e doar o profesie, un mijloc de a-ți câștiga existența. Pentru ea școala înseamnă sensul vieții, răspunderea directă față de viitorul patriei.

Pare paradoxal, dar Elizaveta Fiodorovna, care îi educă pe copii, îi formează în spiritul corectitudinii, a acționat de multe ori... împotriva instructorilor. Aș spune mai mult — ea nu ține nici o dată seama de instrucțiuni cind e vorba de sufletul copiilor. Dar aici mai bine să dau un exemplu.

Pe atunci Elizaveta Popova era directoarea școlii-internat speciale nr. 5 din Moscova. Intr-o zi a venit în biroul ei un grup de elevi. Se întimplase o nenorocire: murise mama lui Borea Nikiforov. Acasă rămăsese un copil mic, tatăl era cam bolnav.

— Să-l luăm la noi la internat pe fratele lui Borea — au rugat-o copiii.

— Știți că nu pot, n-avem nici un loc liber, și apoi internatul nostru este special, trebuie îndeplinite anumite condiții. Dar am să-l aranjez neapărat în altă parte — le-a făgăduit ea.

— Nu, luați-l la noi, știți că e mult mai bine să fie la un loc cu fratele lui. Dumneavoastră puteți tot, Elizaveta Fiodorovna, de aceea v-am și rugat, fiindcă știm că nu ne refuzați.

Nu, nu-i putea refuza. Insemna să-i rănească în elanul lor de generozitate. Încălcind instrucțiunile, l-a primit pe frățiorul lui Borea, care a devenit obiectul celei mai vii atenții a tuturor. Dar „cazul Nikiforov” nu s-a încheiat aici. Cind tatăl lui Borea a trebuit să rămână acasă din cauza bolii, copiii au înconjurat-o din nou pe Elizaveta Fiodorovna:

— Ne dați voie să-i purtăm noi de grijă?

Directoarea ar fi putut să le răspundă că are cine să-i poarte de grijă tatălui lui Borea. Dar le-a lăsat lor această obligație voluntar asumată și a fost din belșug răsplătită de lumina din ochii copiilor care au dus cu rindul mîncare „protejatului” lor, socotind că își fac datoria.

Spuneam la început că foștii ei elevi o vizitează deseori pe Elizaveta Popova. Cel mai des, însă, vine Natalia Avdeeva. Ne-am oprit la Natalia, pentru că ea a fost un „caz special”. Neînțelegerile dintre părinți, orbirea aproape completă în urma unei boli grele, au făcut-o să-și piardă încrederea în oameni. Natașa le-a dat multă bătaie de cap profesorilor și în special directoarei. Dar în numele viitorului fetei, Elizaveta Fiodorovna s-a împăcat cu caracterul ei insuportabil. Petrecea alături de ea zile întregi, l-au vizitat împreună pe pictorul Boris Prorokov — bolnav și el — au fost în citeva rinduri la rudele lui Nikolai Ostrovski, au făcut excursii, directoarea a obținut o locuință nouă pentru mama Natașei. În cele din urmă căldura, dragostea, omenia Elizavetei Fiodorovna au topit neîncrederea din sufletul eleviei care continuă să vină la ea, după ani și ani, ca la cel mai bun prieten.

Aș încheia aceste citeva însemnări despre „omul foarte uman”, pedagogul cinstit, îndrăzneț, plin de abnegație, care și-a dăruit inima școlii și copiilor, E. F. Popova, cu cuvintele Nataliei Avdeeva:

— Mă închin în fața dumneavoastră, Elizaveta Fiodorovna.

Iulia Scutaru

## MODA

# LA 40 DE ANI



Intr-un număr recent revista „Rabotnița” publică la rubrica rezervată modei, un articol consacrat femeilor de 40 de ani. Subiectul — interesant — dă autoarei posibilitatea de a face, alături de considerente de ordin estetic, și citeva observații pertinente asupra... virstei.

La 40 de ani bătrînețea e încă departe și-i putem îndepărta hotarele în măsura în care știm să o înfruntăm. Nu numai cremele de frumusețe, nu numai băile de aburi, nu numai vopsitul părului sau fardul exagerat și nici „rochițele” prea tinerești pot rezolva ceea ce poartă, totuși, pecetea timpului. La toate acestea — și încă recurgînd la

ele cu cumpătare — trebuie să adăugăm o bună igienă trupească (și sufletească). Regimul alimentar (din care reducem substanțial untul, pastele făinoase, ouăle, carnea grasă și grăsimile animale în genere), gimnastica, plimbările pe jos, în natură, departe de zgomot, sportul, practicat cu regularitate, activitatea zilnică bine dozată, somnul reparator, dar și distracțiile sănătoase care destind nervii ajută cu mult mai mult și ne pot asigura o bună dispoziție și, de aci, o robustețe fizică, factori hotărîtori ai unei tinereți îndelungate.

Dar îmbrăcămintea? Este un capitol important, pe care nu trebuie să-l neglijăm.

Dacă o fată tinăru își poate permite anumite extravagante — chiar și neglijențe (acestea vor fi întotdeauna atribuite lipsei de experiență), o femeie matură trebuie să chibzuiască bine nu numai înainte de a-și alege un model de rochie, dar și înainte de a se opri asupra unui material. Bineînțeles, femeia de 40 de ani va renunța la mătăsuri foarte lucioase (mai cu seamă dacă e mai plină) la stofele cu carouri mari, la imprimeurile violent colorate.

Ca să-și pună în valoare frumusețea și să ascundă ceea ce trebuie ascuns, dacă nu mai are o talie de manechin, nu va mai purta gulere mari, înalte, ci un decolteu cît mai depăr-

tat de gît, care degajează fața și lunghește bustul. Va prefera rochiile netăiate în talie și nu-și va sugruma corpul cu un cordon lat, care scoate și mai în relief șoldurile și bustul. O rochie croită suplu în talie, un cordon din același material cu al rochiei, cît mai îngust și înodată simplu, dau eleganță și unui trup mai plin. Femeia de 40 de ani va trebui să știe, de acum înainte, că pălăriile cu borurile mari scurtează silueta și că, dimpotrivă, beretele mici, pălăriile cu calotă înaltă, o lungesc. Femeia de 40 de ani va renunța la prejudecata după care culorile deschise se potrivesc numai tinerelor fete. Dimpotrivă, la virsta ei, negrul, cenușul, întunecă fața; fără nici o ezitare, ea va recurge, deci, pentru o bluză, pentru o jachetă largă pe o fustă de culoare închisă, la rozuri, bleuri și chiar la roșu. Și, bineînțeles, își va lungi cu cîtiva centimetri fusta, fără să riște, prin aceasta, de a nu fi la modă.

În fond, ceea ce va constitui firul conducător al eleganței sale — și al întregului ei aspect fizic — va fi cumpătarea. Cam aceasta ar fi, deocamdată, sfaturile pe care, inspirate din articolul semnat de E. Polikovskaia în revista „Rabotnița”, le dăm cititoarelor care au... de două ori 20 de ani.

Constanța Manu

# pentru

## FILM

# Gîndu pentru

M-am întors de puțin timp din Uniunea Sovietică, unde am participat la Săptămîna filmului românesc.

Pretutindeni — la Moscova, Sverdlovsk, Leningrad — ne-a întîmpinat ca un val uriaș noul, tinerețea, căldura, prietenia poporului sovietic. M-au impresionat foarte multe — realizări în industrie, agricultură, arhitectură și cultură, nivelul ridicat de trai, dar mai presus de toate m-au impresionat oamenii. Am cunoscut simpli muncitori și colhoznici, actori, regizori, activiști de partid și obștești, spectatori de cele mai felurite profesii, și m-au cucerit generozitatea și spontaneitatea, dragostea lor de viață și de frumos.

Aș vrea să închin rîndurile de față unor oameni minunați, care s-au instalat definitiv în inima mea. Este vorba de trei actrițe foarte cunoscute și foarte prețuite: Tamara Makarova, Zinaida Kirilenko și Roza Makagonova. Ne-am întîlnit la Moscova și la Sverdlovsk, am petrecut împreună multe ore plăcute, am vorbit despre arta noastră, ne-am împrietenit firește, ne-am notat adresele. N-a fost un simplu gest de politețe.

Sînt o reală nevoie să le mărturisesc gîndurile, planurile mele, să aflu ce proiecte au ele, la ce lucrează, ce-i nou în viața lor. Simplu, prietenește, de la inimă la inimă.

Pe artista poporului Tamara Makarova am cunoscut-o la Moscova în ajunul plecării ei în Italia, unde urma să prezinte, împreună cu regizorul Serghei Gherasimov și foarte tinăra actriță Janna Bolotova, noul lor film „Oameni și fiare”.

Vă închipuiți că eu avea multe de rezolvat baltă” (după aproape că mi-a încostat foarte impresionantă atitudine ei plină de citudine. Tamara Makarova mare, consacrată



Tamara Makarova

pentru filmul lor — din rolurile principale. E o trăsătură zează: marea exigență artistică, un înalt nivel de față de publicul profundă că arta aduce un mijloc de educație.

Am văzut-o pentru prima dată în filmul „Mascarada”, rolul Mordvinov. Mă

## LITERATURĂ Oame

Insemnări ca cele de mai jos mă ajută să adun material de viață, să-mi întipăresc în minte amănunțele, nuanțele vieții.

Multe se prefac apoi în versuri, altele devin subiecte de poezii, nuvele, schițe.



## Romanița

Aștept o mașină de ocazie. În crîng, ca într-o odaie de țară mare și luminoasă, e răcoare și bine. Mestecenii cresc

rari, iar în luminișuri se îngrămădesc, puzderie, florile — clopoței albaștri, garofițe roz, romanițe albe.

De undeva de alături se aud voci de copii. Peste o clipă își fac apariția doi băieți de vreo 10-12 ani, cu un păr uimitor de alb, cum e cînepa, și sprincene la fel. Duc în mină cite o căniță plină ochi cu fragi.

Băieții se așează la umbra unui mestecăn. Ignorîndu-mă cu desăvîrșire, de parcă nici n-aș fi acolo, pornesc o discuție bărbătească serioasă.

Unul, se vede mai mare, rupe o romaniță măscată, și-o pune în palma pătată de fragi și începe să-i explice celuiilalt:

— Miezul galben ziceam că-i pămîntul nostru. Coronița albă — atmosfera, iar dincolo de ea — Cosmosul, spațiul lipsit de aer. E clar?

Cel mic își strîmbă disprețuitor năsucul cîrn.

— Cum să nu fie clar? Sigur că-i clar. Știi ce? Hai să mîncăm fragii acum, is mai dulci așa grămadă, iar pentru acasă culegem alții.

In  
să  
dest  
piu

tierul  
scriu  
Zid  
călța  
de le  
mizil  
lingă

Și  
curm  
piat  
întun  
de pu  
și-a  
A  
iar d  
reau  
ci cu  
Aș  
zidar  
căzur



# Cititoare!

## Ei prietene

oată, t to- ) și Am de de soli- actri- noții

minte întreaga ei prezență: ovalul pur al feței, ochii imenși și triști, silueta gingașă, dar mai cu seamă jocul — discret, sobru, pătrunzător, care dezvăluia o adâncă înțelegere a textului lermontovian. Am revăzut-o apoi în „Tinăra gardă”, „Medicul de țară”, „Inima nu uită” — și fiecare din aceste filme mi-a întârșit o nouă latură a bogatei ei personalități artistice. Iar cea umană este la fel de cuceritoare. Aștept cu mult interes „Oameni și fiare”. Atît în U.R.S.S. cit și în Italia filmul a fost foarte bine primit de public și de specialiști.

Cu Zinaida Kirienko și Roza Makagonova m-am întîlnit la Sverdlovsk. Amîndouă lucrau acolo la două filme noi: „În fața bucuriei” și „Vînt de primăvară” — prima pentru un studio moscovit, cealaltă — pentru studioul din Sverdlovsk. N-aș spune nici o noutate adăugînd aici că sînt două tipuri absolut diferite. Doar spectatorii noștri le cunosc bine. Zinaida

— fină, înaltă, subțire — a dovedit mult talent în roluri de un dramatism puternic. Ea a creat eroine nemuritoare: Natașa în „Donul liniștit”, Aneta în „Coșofana hoată”, modesta Irina în „Soarta unui om”. Roza — micuță, zburdalnică și vioaie ca un copil, s-a impus în rolul Anocikăi Parabukina din „Primele bucurii” și „O vară neobișnuită”, ecranizări după celebrele romane ale lui Fedin. Făcută parcă anume pentru roluri de fetișcană, ea a fost folosită cităva vreme numai în creații de acest gen. Dar actrița n-a vrut să se „specializeze”, să-și limiteze posibilitățile, și cu „O cursă primejdioasă” a arătat că în trupul ei mic se ascunde un talent mare, că fi sînt accesibile toate genurile de roluri, că poate reda întreaga gamă de sentimente omenești.

Roza Makagonova ne cunoaște bine țara, pe care a vizitat-o în două rînduri și se pregătește să ne mai viziteze o dată. Pe Zinaida Kirienko, foarte interesată de litoralul românesc, am invitat-o pentru vara viitoare. Mi-a promis că vine după Festivalul internațional al filmului de la Moscova.

Tamara Makarova, Zinaida Kirienko, Roza Makagonova sînt prietenele mele. Lucru de care mă simt mîndră.

**Elena Ioachim**  
Actriță

## IGIENĂ Apa, prietena noastră

Stimulînd circulația sîngelui, apa ferește pielea de o îmbătrînire prematură. De aceea e foarte indicat ca, după gimnastica de dimineață să ne spălăm tot corpul cu apă rece — de preferință duș — la o temperatură plăcută. În timpul dușului e bine să masăm trupul, executînd toate mișcările în direcția inimii, cu excepția abdomenului și a pieptului, unde vom face mișcări în sensul mersului acelor de ceasornic.

La sfîrșitul masajului cu ajutorul apei se recomandă să orientăm jetul dușului — mai cu seamă dacă avem duș de mină — sub bărbie. Această măsură este foarte importantă, întrucît se știe că îmbătrînirea evidentă la femei începe cu deformarea ovalului feței.

Dacă apa este aspră, cu un mare procent de săruri de calciu, e bine să folosim un săpun gras. Înainte de băile în mare sau în bazin se recomandă să ne ungem pielea cu un emolient. Iar după fiecare spălat, pielea feței, a gîtului, a pieptului, a mîinilor și a picioarelor — încă udă — trebuie unsă cu o cremă grasă, după care o vom șterge cu mișcări ușoare, pentru a nu o întinde. Dacă facem baie în apă sărată să nu uităm să ne clătim la sfîrșit tot corpul cu apă dulce.

Femeile care lucrează la cîmp, în expedițiile geologice, sportivele trebuie să țină seama neapărat de un lucru foarte important: să nu facă duș înfierbîntate. Asta ar dăuna nu numai pielii, ci și întregului organism.

Făcînd duș, nu uitați de coafură. Protejați-o cu o cască de cauciuc.

**Inna Kolgunenko**  
Medic șef al clinicii de cosmetică medicală din Moscova

## În timp, evenimente

o mașină. Pînă se apropie, apuc el de romanțe — floricelele moutat pe flăcăiașul cu părul cîne- planeta noastră în spațiu.

### Cărămizi grele

În fiecare casă construită în anii războiului, există neapărat un rînd de cărămizi grele.

...Era în 1943. Redacția mă trimisese pe șanțuri tineri căsătoriți, ca să scrie despre un zidar vestit.

Într-o pufoaică grosolană și în foaie de cort cu talpă groasă pe de, cu spor: în mîinile lui cărăfulgul, așa de ușor le așeza una dîndu-le cu mortar.

Într-unul acesta precis de muncă s-a așezat fața scîldată în lacrimi s-a apropiat și spus ceva. L-am văzut cum se așeză și se îndoaie umerii puternici și s-a așezat în cineva. Ridicînd anevoie mina, din cap și a strîns-o la piept.

Într-o clipă-două, apoi s-a apucat încet cărămizile care acum păreau grele; nu le mai ținea cu o mîină,

și la sfîrșitul schimbului bătrînul se așeză în ziua aceea că singurul lui fiu din Belgrad, apărîndu-și patria.



### Baraca

O pereche — probabil soț și soție — aproape bătrîni, ascultă indiferenți explicațiile ghidului. Fețele lor sînt posomorite, instrăinate, așa cum arată întotdeauna oamenii cînd se ceartă și se jignesc reciproc.

De ce or mai fi venit la muzeu? Ca să-și omoare timpul? Sau poate că sînt străini și au ținut neapărat să vadă tot ce-i mai important în tînrul oraș?

Trec dintr-o sală în alta, de parcă aș răsfoi filele tinereții mele. Ce repede s-a scurs timpul! Multe din ceea ce pînă nu de mult erau unelte de muncă sau accesorii indispensabile traiului nostru, au devenit exponate de muzeu.

Iată și baraca — tovarășă nedespărțită a constructorilor din anii treizeci.

Lîngă baracă îi văd pe cei doi soți. Dar să fie oare ei? Unde a dispărut instrăinarea, răceala de pe fața lor? Stau ținîndu-se de mîină și zîmbesc — sfios și tinerește.

Fără să vreau aud discuția lor:  
El. Ți-aduci aminte de noaptea aceea cînd gerul ți-a lipit părul de peretele bărcii?

Ea. Ce furtună a fost! Viscolul a luat multe bărci, numai a noastră a scăpat. Ai mesterit-o solid.

El. Nici nu se putea altfel, doar o făcusem pentru tînră mea nevastă...  
Ea. Acum nu te-ai mai strădui chiar atît...  
El. Ah, Anea, nu poți pînă nu mă înțepi. Te rog, nu te supăra pentru chestia de ieri. Vezi doar că am nimerit amîndoi în vizită la tinerețea noastră.

**Liudmila Tatianiceva**



## SPORT

## Portret colectiv

La ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului atletele și atleții continentului nostru luptă pentru titlurile de campioni europeni pe marele stadion „Partizan” din Belgrad. În întrecerea feminină atu-urile cele mai mari aparțin, în majoritatea probelor, reprezentanților Uniunii Sovietice. Le cunosc bine de mai mulți ani și le apreciez pe atletele sovietice. Cu atît mai mare îmi va fi deci plăcerea să mă întrec din nou alături de aceste sportive desăvîrșite, prietenoase, deosebit de cordiale.

Despre care dintre ele să vorbesc mai întîi? Voi începe cu Tamara Press, nu numai din cauza marii personalități a acestei atlete (dublă recordmană mondială și campionă olimpică), ci și pentru că de sportiva din Leningrad mă leagă o strînsă și caldă prietenie. Este evident că Tamara nu are contracandidate la aruncarea greutății și discului, probe în care recordurile sale de peste 18 și respectiv 58 de metri aparțin de-a dreptul fantasticului. Anul trecut am făcut un schimb de vizite, prilej de a ne împărtăși din experiența antrenamentelor. Fiindcă deși mie nu-mi sînt necesare pirueta discobulului sau „explozia” aruncătorului de greutate, în schimb principiile generale ale pregătirii fizice și psihice sînt universal valabile. După cum experiența mea în dezvoltarea dentei, a mobilității, a supleții i-a folosit, cred, Tamarei. Între noi două nu există nici un fel de secrete. Dar nu numai între noi două. Îmi amintesc cu cită dărnicie le-a ajutat ea pe aruncătoarele noastre în lecțiile ținute pe Stadionul Tineretului ori în parcul Dinamo.

A doua reprezentantă a familiei Press, Irina, de asemenea deținătoare a unei medalii olimpice de aur, are toate șansele să înscrie în palmaresul său o nouă victorie. În cea mai scurtă întrecere atletică, cursa de 80 m garduri, ea se numără printre favorite. Și cu toate că cele mai bune performanțe ale anului sînt deținute de englezoaica Moore și poloneza Ciepła, Irina a dovedit în marile concursuri resurse, capabile să învingă un handicap de citeva zecimi de secundă.

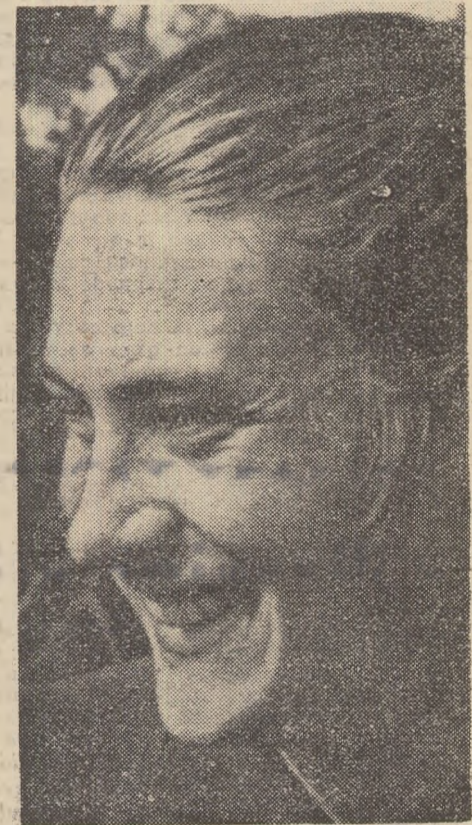
Firavă la prima vedere, Irina impresionează prin vioiciunea sa, prin darul de a se împrieteni repede, cucerind pe cei din jur cu optimismul și veselia ce o caracterizează.

Recordmana lumii la săritura în lungime, Tatiana Scelkanova, are prima șansă nu numai prin prisma ultimei sale performanțe (6,53 m), ci și prin constanța ce o manifestă în această probă atît de capricioasă. Fără să aibă calități fizice ieșite din comun, Scelkanova le-a compensat printr-o voință excepțională și printr-o uriașă putere de muncă. Interesant de remarcat că, cu vreo 5 ani în urmă, un antrenor a sfătuit-o să nu persevereze în atletism, unde chipurile n-ar fi avut talent. Dar Tatiana nu i-a ascultat sfatul. Și bine a făcut. Anul următor ea obținea norma de maestră a sportului la 100 de metri, apoi pe aceea săritura în lungime, pentru ca în ultimele două sezoane să nu mai cunoască înfrîngerea pe pista de concurs. Cred că la Belgrad ea își va păstra în continuare această faimă...

Pe Elvira Ozolina o cunoașteți bine, desigur. Pentru motivul că recordul

mondial la aruncarea suliței l-a stabilit chiar în mijlocul nostru, pe Stadionul Republicii din București. În ultima vreme tot mai multe atlete asaltează recordul lumii, apropiindu-se de granița neverosimilă a celor 60 de metri. În capitala Iugoslaviei această probă promite o luptă deschisă, în care șansele apreciabile are tovarășa mea de echipă, Maria Diaconescu. Eu, cum se spune în termeni școlărești, am să-i țin pumnii... Deși Elvira Ozolina îmi este o foarte bună prietenă, n-o să se supere desigur. La urma urmei, cea mai în formă va cîștiga.

Am lăsat-o la urmă pe Taisia Cencik, colega mea de probă la săritura în înălțime. Mă leagă de ea multe amintiri. Am luptat împreună cu centimetrii recordurilor mondiale, fiind citiva ani rivale în principalele concursuri. Lăsînd la o parte falsa modestie, cred că nu pot pierde primul loc la Belgrad. Dar



Tamara Press

sînt convinsă că medaliiile de argint și bronz vor fi probabil decise de... numărul încercărilor la o înălțime egală.

V-am vorbit despre cinci atlete sovietice. Cinci prietene. Dar tututor concurenților din U.R.S.S. le urez succes, acum înaintea plecării noastre la Belgrad. Valoarea lor deosebită va ridica fără îndoială nivelul întrecerilor pentru desemnarea celor mai bune atlete ale continentului nostru.

**Iolanda Balaș**

Maestră merită a sportului, recordmană a lumii la săritura în înălțime





**AZONUL** tuns cu îngrijire. Arbori cu frunzișul tăiat geometric... Privind pe fereastră, Budnițki avea impresia că în față-i se desfășoară un decor reprodus cu migală...

Până și camera avea un aspect ireal. Mobile bizare. Pereții zugrăviți într-o culoare surprinzătoare, verde-albăstrui, asemeni valurilor mării. Iar florile, în loc să împodobească ferestrele, stăteau rinduite în niște glaste mici, suspendate...

Unor astfel de amănunte neînsemnate, nu merita însă să le dai atenție. Ceea ce era important, era ospitalitatea emoționantă, spontană, a gazdelor. Deși, ca să fim sinceri, atenția stăruitoare cu care-l înconjurau și — cum să spunem? — nemai-pomenita lor politețe îl stinghereau nespuse. Poate că nu era deprins cu asemenea manifestări. Nu încăpea îndoielă, asta era, căci atunci când, servindu-i-se cafeaua, i se spunea: „Credeți-ne, ne-ar face mare plăcere dacă ați accepta încă o ceșcuță” — se simțea cum nu se poate mai stînjinit. Același simțămînt îl încerca și atunci când era imbiat din ambele părți cu zahărnița de cristal, cu prăjituri și dulciuri. Sau când, în fiecare clipă i se spunea: „Sîntem fericiți...”. S-ar fi putut crede că era incapabil să ia singur, chiar și cu o singură mînă, o linguriță de zahăr sau o prăjitură...

Pur și simplu, Budnițki nu era obișnuit cu așa ceva. Desigur, în fond, toate astea n-aveau nici o importanță. Gazdele erau, în genere, niște per-

lor. Omul acesta viguros, întreprinzător, cu capul lui frumos, încadrat de păr alb, cu fața energică și bronzată de soare, inspira simpatie.

Probabil că Budnițki făcuse la rîndul lui o impresie bună inginerului Angström, căci aceasta îl poartase să ia o ceșcuță de cafea la el acasă. Budnițki se arătase încântat. Când călătorești într-o țară străină, nu-i suficient să vezi numai străzile, să vizitezi fabricile și muzeele. Ai vrea să cunoști și o familie, să poposești într-un interior confortabil, ca cel de aici, cu flori rinduite în glaste mici, ciudate, atîrnate de perete.

Gazda împinse cutia cu țigări spre musafir.

— Serviți, vă rog — și-i oferi grăbit foc. Budnițki mulțumi, spunindu-și în sine: „Parcă n-aș fi putut aprinde și singur chibritul”.

Era agasat și totodată jenat de a fi obiectul atîtor atenții. Își închipuia că pricina nu putea fi alta decît mînușa neagră, care ascundea proteza ce se iveau din mîneca dreaptă a vestonului. Dar în focul discuției, micul incident fu repede uitat. O întrebare după alta, cinci, zece întrebări se succedară fără întrerupere. Apoi, discuția se opri asupra războiului, asupra celui care se sfîrșise lăsînd în urmă-i sinistre vestigii, asupra celui care amenința din nou lumea cu bomba-i ucigașă.

— Ah, domnule inginer, exclamă stăpîna casei, și noi știm ce-nseamnă războiul, cu toate că trăim într-o țară neutră, cu toate că n-am mai luptat de aproximativ un secol, dacă nu mă înșel...

— De mai bine de-o sută de ani, o corijă Angström.

— Ce importanță are asta! — Și ochii albaștri

le putea înțelege. Apoi își întoarse privirile spre bărbat, care-i suridea trist.

— Da, groaznice amintiri, făcu Angström. Noi, bărbații, ne putem da seama și mai bine cînd e vorba de tutun. Căci și tutunul îl importăm, deoarece în țara noastră nu se cultivă. În timpul războiului, lipsa tutunului mă înnebunea. O țigară, o țigară cît de proastă, fără să mai vorbim de havane, era o adevărată fericire. Erai obligat să fumezi un amestec îngrozitor, înșesat cu paie sau mai știu eu cu ce... Mai bine, să nu ne mai gîndim la vremurile acelea de mizerie...

Budnițki își mușca buzele pînă la sînge. Nu-și mai dădea seama că nu trebuie să se poarte așa, că în buna societate există obiceiuri care trebuie respectate. Frămînta nervos țigara pe jumătate fumată, pînă ce tutunul se scurse, risipindu-se pe fața de masă. Cu voce surdă, Budnițki spuse: — Scuzați-mă...

— A, dar n-are nici o importanță, nu vă mai gîndiți la asta, vă conjur, îi surise cu dragă-lășenie gazda.

Amabil, Angström îi oferi o altă țigară și, fixînd cu privirea mina înmănușată în negru, care se odihnea inertă pe brațul fotoliului, îl întrebă discret:

— Volga? (Litera „l” o pronunța puțin moale, transformînd-o în „l” dublu: „Vollga”).

— Nu, Nipru.

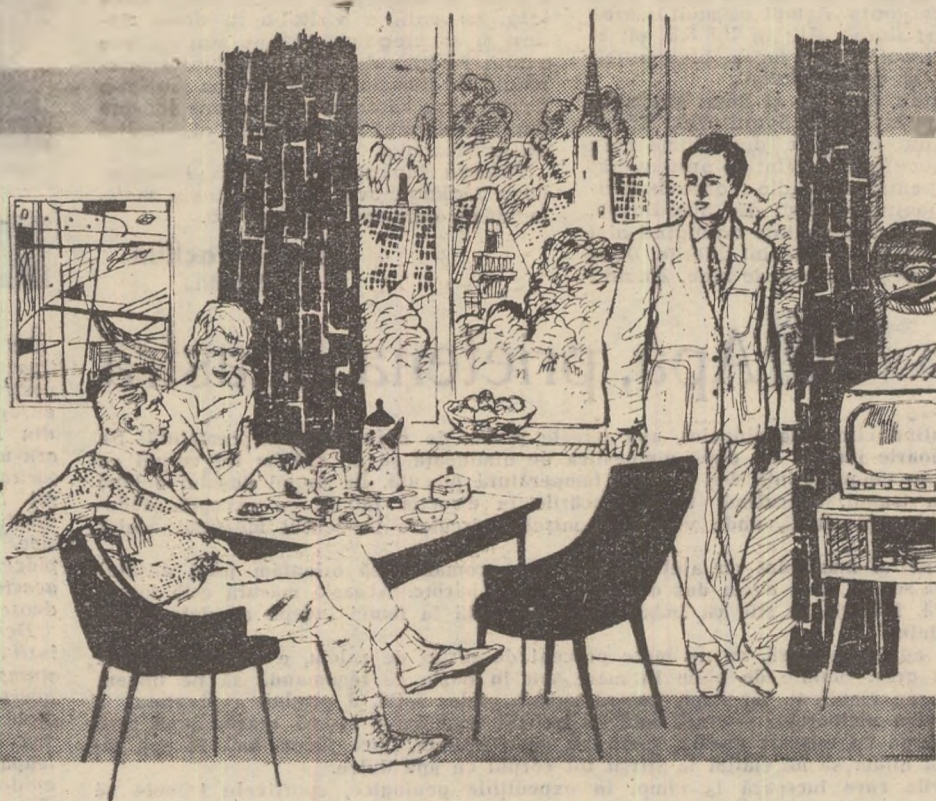
Soții Angström clătinară compătimitor din cap.

— Da, Niprul, Niprul!... Era la sfîrșitul războiului?

— Nu, la început.

## SEMION JURAHOVICI

# Ce înseamnă războiul...



soane fermecătoare, pline de atenție. Faptul că nu se cunoșteau decît de cîteva ore, nu împiedicase ca discuția să fie deschisă și sinceră. Conversația se dovedea a fi plină de conținut, abordînd un mare număr de teme, nu numai profesionale, ci referitoare la tot ce era nou și necunoscut și deci interesant. Iar pentru Budnițki, aproape toate lucrurile de aici erau necunoscute. Își dădea perfect de bine seama că cunoștea prea puțin țara, chiar și acum, după o ședere de cincisprezece zile. Cît despre gazde, nu fusese niciodată în Uniunea Sovietică. Angström spunea în glumă că Budnițki ar trebui să-și prelungească viza cu vre-o șase luni de zile pentru a putea răspunde la toate întrebările care i se puneau.

Chiar în aceeași zi, în timp ce vizita fabrica de produse sintetice cu un grup de turiști sovietici, lui Budnițki îi plăcuse inginerul Angström, însărcinat de administrație să dea explicații vizitatorilor.

ai gazdei se opriră, plini de blîndețe, asupra lui Budnițki. — Numai cît mă gîndesc la război și inima-mi îngheață de groază. Ah, și cite lucruri aș putea povesti! Iată, pînă și cafeaua îmi evocă amintiri neplăcute. Trebuie să vă mărturisesc că noi nu putem trăi fără cafea. E un obicei foarte vechi. Rușii beau ceai, iar noi, cafea. Dar — și vă rog să mă iertați că insist — cafea bună, veritabilă. Nu amestecul acela groaznic, ersatzul pe care ni-l impuneau nemții. Ni-l impuneau, căci scufundau navele comerciale care ne aduceau cafea. Vă puteți da seama cam cît putea să coste un kilogram de cafea... Era de necrezut! Te ruinau numai pentru cafea...

Fața lui Budnițki se înroșise. În ochii adînci în orbite, sub sprîncenele arcuite sever, se putea citi nedumerire amestecată cu amarăciune. Privea fix la figura rumenă a gazdei străduindu-se să descopere sensul ascuns al cuvintelor pe care nu

— Deci, pentru dumneata, războiul se și terminase?

— Dimpotrivă. Am căzut prizonier. Poate că ați auzit vorbindu-se de un colțisor numit Buchenwald?

Budnițki le arătă numărul tatuat pe incheietura mîinii valide.

— Sîntele Dumnezeule! exclamă doamna Angström, pîlînd. Groaznică amintire!

Angström se întunecă la față.

— Acolo ați învățat să vorbiți așa de bine germana?

— Da.

Conversația lincezea. Budnițki își treca tîmpla cu un gest mașinal. Părea abătut.

— Probabil că v-a obosit călătoria în țara noastră? se interesă binevoitor Angström.

— Puțintel. Tare mult aș fi vrut însă să le văd pe toate. Nu-i nimic... Dealtfel, miine plecăm.

— Așa repede? exclamă stăpîna casei cu un aer de sincer regret.

— E timpul...

Angström inclină capul cu înțelegere:

— Desigur, munca, afacerile...

— Karl al meu socotește că asta-i lucrul cel mai important în viață, surise soția. Desigur că vă gîndiți la familie. Îmi închipui cu cîtă nerăbdare trebuie să vă aștepte! Fiul nostru a plecat numai pentru trei zile și totuși mi se pare o veșnicie. Copii aveți?

— Am avut, răspunse Budnițki după o clipă de tăcere.

— Vai, suspină femeia, împreunîndu-și mîinile, au fost bolnavi sau...?

— Soția mea și cei doi copii au fost arși de nașiști într-o școală, rosti cu asprime Budnițki. Dimpotrivă cu alte o sută douăzeci de femei, bătrîni și copii.

— Dumnezeule! gemu gazda privindul pe Budnițki cu ochi holbați de spaimă. Angström continua să tacă.

Despărțirea a fost călduroasă. Bunii și simpatici stăpîni ai acestei case ospitaliere l-au asigurat pe Budnițki că pentru ei a fost o adevărată plăcere, că au fost nespuse de fericiți să-l primească pe oaspetele din îndepărtatul Kiev. Lui Budnițki nu-i plăceau cuvintele mari și nici eufuzivile, dar de data aceasta le-a acceptat, căci simțea că sînt sincere.

Urările călduroase, exprimate de acești oameni, convingînd că știu ce înseamnă războiul, i-au răsunit multă vreme în urechi.

## Breviar Breviar Breviar

● **VIAȚA culturală sovietică este animată și ea de evenimentul pe care-l reprezintă aniversarea a 150 de ani de la bătălia de la Borodino.** Astfel, la Muzeul literar s-a deschis o expoziție cu tema „Borodino”, iar la Editura de stat pentru literatură va apărea o nouă ediție a romanului „Război și pace” de Lev Tolstoi și a romanul „Bagration” de S. Golubov

● „DIN punctul de vedere al cercetătorului literar...” se intitulază articolul criticului K. Zelinski publicat în revista „Literaturnaia gazeta” (nr. 107/1962), consacrat utilizării metodei cibernetice în anumite studii literare.

● **IN S.U.A. a apărut o culegere de nuvele din opera lui Mihail Șolohov, intitulată „Povestiri de pe Don”.** Recenzia publicată în „New York Herald Tribune” scoate în evidență faptul că autorul este posesorul... „unui bogat material despre cazacii de la Don, pe baza cărui el a scris cea mai reprezentativă epopee a epocii sovietice...” „Povestirile de pe Don” sînt fermecătoare.

**EDITURA italiană Rizzoli a publicat, în traducere, cartea scriitoarei Olga Berggolț „Stele de zi”.**

● **REVISTA „Znamia” (Nr. 9/1962) publică noul roman al lui Boris Pole-**

voi „Pe tîrîmul sălbatic...”.

● **Cunoscutul poet american Robert Frost, aflat în vizită în Uniunea Sovietică a declarat cu prilejul unei conferințe de presă:**

— **Mi-am petrecut foarte bine timpul în Uniunea Sovietică. O impresie deosebit de puternică a produs asupra mea întîlnirea cu N. S. Hrușciiov. N. S. Hrușciiov este într-adevăr eroul pe care mi l-am imaginat... l-am dăruit o carte cu dedicația: „De la rivalul dv. pe tîrîmul prieteniei”.**

● **Recent, în localitatea Ijevsk s-a organizat tradiționala zi a cărții. Cu acest prilej cititorii**

**din oraș s-au întîlnit cu scriitorii Trofim Arhipov, Arkadi Klabukov, Ghennadi Krasilnikov, Aianasi Lujanin și alții.**

● **Scriitorul german S. Östereicher este oaspetele colhozului „Kirov” din R.S.F.S.R. La întîlnirea cu locuitorii satului Podnosnov poetul le-a citit versuri proprii și ale altor poeți germani, precum și din poezia sovietică tradusă în limba germană.**

● **Cosmonautul Pavel Romanovici Popovici s-a întîlnit zilele trecute cu scriitorii kievleni. Cu acest prilej poetul academician Pavlo Ticina a rostit o cuvîntare înflăcărată, iar în încheiere a citit o poezie închinată eroului.**



A primit oare Pământul

# Oaspeți din depărtările cosmice?

Există oare viață pe alte planete? A ajuns ea la forme superioare de organizare, asemănătoare treptei pe care a atins-o omul? Și dacă răspunsul la aceste două întrebări este afirmativ, iată-o și pe a treia: **a fost vizitată vreodată planeta noastră de locuitorii unui alt corp ceresc?**

Toate acestea sînt lucruri care par să țină mai mult de domeniul literaturii științifico-fantastice. Și totuși... Și totuși există anumite dovezi, greu de contestat, care fac ca ipoteza unor oaspeți extra-terestri ai Pământului să nu fie complet înlăturată.

## Cine au jost „capetele rotunde”

Cititorii noștri își amintesc desigur de discuțiile născute în jurul așa-numitei „catastrofe tunguse”: ce a fost corpul ceresc care la 30 iunie 1908 a căzut în taigaua siberiană, lângă Vanovar? Un meteorit sau un vas cosmic care a explodat înainte de aterizare? Cercetările cele mai recente par să rezolve definitiv problema în favoarea meteoritului. Dar pe planeta noastră există numeroase alte fenomene care lasă loc presupunerii că, într-un trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat, Pământul a găzduit oaspeți din spațiile siderale.

Într-un articol publicat recent, cercetătorul și scriitorul sovietic A. Kazantsev face un interesant bilanț al argumentelor în acest sens. Iată citeva dintre ele, trecute sumar în revistă.

În Liban, în apropiere de orașul Baalbek, se găsește o imensă terasă, pardosită cu dale de piatră. Fiecare din aceste dale cîntărește nici mai mult nici mai puțin decît... un milion de kilograme. Ele au fost extrase dintr-o carieră destul de depărtată, apoi transportate în virful unui deal de cîteva sute de metri înălțime, pentru a alcătui terasa respectivă.

Era să uităm un amănunt: toate acestea s-au întimplat în urmă cu cîteva mii de ani! Cu ce mijloace tehnice? Să nu uităm că ele mai mari blocuri din piramidele egiptene cîntăresc de cîncizeci de ori mai puțin decît fiecare din aceste dale!

Profesorul A. Agrest, pe care l-a pasionat această enigmă, se întreabă pe bună dreptate: nu cumva terasa de la Baalbek este opera unor „museografi stelari”? Nu cumva, dacă s-ar ridica dalele ei, s-ar descoperi cripte, care ascund secretele anticilor cosmonauți? Nu cumva călătorii din alte planete au lăsat aci pămîntenilor — și nu celor contemporani cu ei, ci generațiilor care le-au urmat — un mesaj prin care le relatează date interesante despre voiajul efectuat de dinșii?

Să trecem acum într-un alt punct al globului, în Sahara. Se știe că acest deșert a fost pe vremuri un pămînt roditor, sălaș al unor triburi numeroase și infloritoare. Puțin înainte de cel de-al doilea război mondial, s-a descoperit că stîncile de la Sefar sînt pline de tot felul de de-



sene, executate cu o deosebită măiestrie. Cele mai vechi dintre ele au o vechime care se ridică pînă la zece mii de ani și alcătuiesc ceea ce se numește „grupul capetelor rotunde”. Ele înfățișează oameni ale căror figuri nu se pot distinge, deoarece... poartă căști.

Căști? Da, căști, în cel mai modern înțeles al cuvîntului. Reproducerea unuia dintre desene, al cărui original are o înălțime de peste șase metri, a fost arătat celebrului aviator polar sovietic Akkuratov. Acesta a exclamat: „Dar este exact costumul pe care-l port eu cînd zbor la mare altitudine! Iată casca, iată orificiile ei pentru ochi, iată cutele orizontale ale cilindrului de protecție a gîtului, iată și cutele verticale ale combinezonului

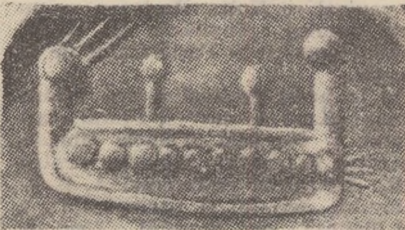
Stînga, sus și dreapta: Desene ale „capetelor rotunde”

impermeabil, iată și grilele antenei de radar!”

Interesant, nu-i așa? Cu atît mai mult cu cît stîncile de la Sefar conțin nu unul, nu două, ci nenumărate desene reprezentînd „capete rotunde”. Cine au fost cei care au servit drept modele? Defileul din apropiere se numește Djabbaren, adică „Pasul uriașilor”. Cine erau acești uriași și de unde veneau ei?

## Navele cu reacție acum 1.500 de ani

Dar tulburătoarele semne care vorbesc despre deplasări inter-astrale în vremuri străvechi nu se limitează la



Galeră cu reacție

atît. La muzeul Ermitaj din Leningrad se păstrează camee etrusce, datînd de multe milenii înaintea erei noastre. Pe una din ele este gravată o imagine asemănătoare celor din deșerturile sahariene. Pe o altă, e reprezentat un vas antic, un fel de galeră, careia îi lipsese însă vîslele. În schimb, corabia are în partea sa posterioară un fel de raze. De unde ipoteza care s-a emis că aceasta este imaginea naivă a unei nave cu reacție.

De altfel, despre asemenea nave vorbesc foarte amănunțit un vechi manuscris indian. Iată ce spune el: „În mijlocul vasului se găsea o ladă metalică, care era „izvorul puterii”. De la ea porneau doi cilindri mobili, instalați la extremitatea vasului, precum și alți opt, așezați înaintea și înapoia celor doi principali. Aceștia erau prevăzuți cu două rînduri de orificii, îndreptate vertical de sus în jos. La începutul călătoriei, erau puse în funcțiune pistoanele ce-



Camee etruscă cu imaginea unui costum de scaldare

lor opt cilindri. Ele deschideau orificiile îndreptate în jos, în timp ce orificiile îndreptate în sus rămîneau închise. În clipa aceea, un curent, fișnea cu putere din ele, lovind pămîntul și făcînd vasul să se înalțe...”

Mai e nevoie de vreun comentariu?

Și pentru că a venit vorba de India, să nu uităm că o veche legendă a acestei țări povestește că „oaspeți veniți din cer” i-au învățat pe locuitori să călească fierul. Și să nu uităm de asemenea de celebra „coloană de fier”, care se ridică de peste 1.500 de ani lângă turnul Kub Minar din Delhi. Această construcție are 8 metri înălțime, 12 tone greutate și, lucru cu totul neobișnuit, nu este deloc oxidată. Orice obiect din fier, datînd de cincisprezece secole și expus aerului, ar fi fost nu numai acoperit de rugină ci transformat în pulbere din cauza ei. Cum să explicăm această ciudată rezistență altfel decît printr-o metodă specială de preparare a metalului, greu de realizat chiar și în cuptoarele electrice de azi? Și cum nu indienii au inventat — sau măcar conservat — această metodă, cui ar aparține ea dacă nu „oaspeților veniți din cer”? Oricît ar părea de neverosimilă, această teorie ar explica și procedul prin care a fost forjată „coloana de fier”, piesă enormă, care azi ar necesita uriașe prese hidraulice.

A. Kazantsev își încheie îndrăznețele sale însemnări arătînd că știința va elucida odată și odată toate aceste taine. Și cine știe dacă rezolvarea lor nu va veni de pe urma altor călătorii inter-planetare. Pe care însă, de data aceasta, le vor întreprinde locuitorii Pământului.

M. Steru

**Mulți socotesc televiziunea ca o realizare din ultimul deceniu. Dar lucrurile nu stau chiar așa. Televiziunea s-a născut aproape odată cu primele filme. Iar de-a lungul dezvoltării lor aceste două domenii ale artei s-au influențat reciproc.**

Numai că în timp ce cinematografia s-a dezvoltat dintru început cu rapiditate, televiziunea a bătut multă vreme pasul pe loc din pricină că transmiterea imaginii prin procedee electronice nu era posibilă. Televiziunea a început să stea pe „proprile picioare” atunci cînd cinematografia avea la activul ei mari succese. De aceea nu-i deloc surprinzător că în primii ani televiziunea a fost utilată cu mijloacele tehnicii cinematografice. Imaginile obișnuite, trucate combinate sau multiplicare au fost reproduse pe micul ecran cu metodele obișnuite ale cinematografului. Majoritatea programelor trebuia mai întîi filmată pe peliculă înainte de a fi prezentată telespectatorilor.

Cu toate acestea, înregistrarea preliminară a programelor pe peliculă de film nu este comodă. În primul rînd, din cauză că pentru prelucrarea peliculei e nevoie de mult timp iar regizorul nu poate vedea dintr-odată tot ce a filmat. În al doilea rînd, pentru că marele consum de peliculă cinematografică face să crească inevitabil costul programului.

Inginerii s-au întrebat: nu s-ar putea oare înregistra, „reține” imaginea așa cum se înregistrează de pildă, semnalele electrice? Experiența a izbutit. La 20 februarie 1960, Studioul de televiziune din Moscova a realizat prima transmisie experimentală a unui concert reprodus pe ecranele televizoarelor cu ajutorul videomagnetofonului.

În felul acesta a fost inventat un procedeu de înregistrare a semnalelor imaginii. Dar inginerii nu s-au oprit aici. Cercetătorii laboratorului de televiziune al Institutului electro-tehnic de comunicații din Moscova au continuat să se ocupe mai departe de problemă. De vreme ce imaginea vi-

zuală a putut fi înregistrată la fel ca semnalele electrice — și-au spus ei — de ce să nu încercăm a realiza un sistem care să asigure sincronizarea semnalelor de decor cu semnalele mișcării actorului? Și sarcina a fost adusă la îndeplinire de colectivul laboratorului. În ce constă metoda? Să luăm un exemplu pentru a o face mai bine înțeleasă.

Să presupunem că din două fotografii vreți să



faceți una singură, că pe fundalul unei păduri vreți să montați un grup de oameni. Dacă decupați silueta grupului și o lipiți pe fotografia fundalului conturul grupului apare prea mult reliefat. Cel mai bun efect îl veți obține însă, dacă veți decupa conturul grupului în interiorul fondului și veți introduce în golul astfel obținut fotografia grupului.

Sigur, cu fotografia e ușor să lucrezi. În televiziune, însă, obținerea siluetei s-a dovedit o problemă dificilă. Ea a fost rezolvată în felul următor: obiectul din prim-plan a cărui imagine tre-

buie introdusă în decor e așezat în fața unui ecran alb luminat. Obiectul și ecranul sînt astfel luminate încît în timpul emisiunii părțile luminate ale obiectului să fie mai întunecate decît ecranul. Un dispozitiv care joacă rolul unui soi de foarfecă original „decupează” silueta obiectului și cu ajutorul unor scheme electronice o inscrie exact în imaginea fondului.

Televiziunea transmite imaginile în mișcare. Ceea ce înseamnă că se mișcă și obiectul filmat pe fondul ecranului alb și, prin urmare, silueta lui decupată „rătăcește” pe fundalul decorului. Cum să o umpli cu imaginea obiectului filmat? Acest lucru poate fi efectuat numai cu ajutorul sistemelor cu acțiune ultrarapidă ale automatului.

Perspectivile noii metode sînt extrem de vaste. Ea înlătură, de pildă, nevoia de decoruri pentru fondurile statice. E suficient să pictezi decorul pe un panou minuscul, de proporțiile unei cărți poștale și să-i transmiți imaginea. În același fel poate fi redat și un decor în mișcare. Acest procedeu a fost utilizat nu de mult în adaptarea televizată a poemului „E bine” de Maiakovski.

Într-un viitor apropiat regizorul de televiziune va putea să-și aleagă decorul dorit, natura adecvată acțiunii, vizionînd materialul aflat într-o filmotecă specială. E drept, în acest caz cerințele față de actori sporesc mult. Căci ei trebuie să joace în fața unui ecran alb, iar decorul, natura, trebuie să și le reprezinte în imaginație. Fiecare pas, fiecare mișcare trebuie să fie gîndită și calculată foarte precis, în așa fel încît să concorde cu decorul respectiv. În schimb, ce orizonturi se deschid în fața actorilor!

Într-un viitor apropiat va fi posibilă turnarea de filme pentru televiziune într-un timp record și cu cheltuieli minime. Se va dezvolta o mare producție de filme proprii și de spectacole pentru televiziune, ținînd seama de particularitățile specifice acestui tărîm al artei.

Ing. A. Ioffe



# „Copilaria lui Ivan“ : premiul cel mare

Filmul sovietic „Copilaria lui Ivan“ realizat de Andrei Tarkovski, a luat premiul cel mare, „Leul de aur“, la Festivalul de la Venetia. Inalta distincție acordată la una dintre cele mai mari competiții cinematografice internaționale, vine să confirme talentul tinărului regizor care și-a făcut anul trecut debutul cu „Compresorul și vioara“.

...Eroul filmului, Ivan Bondariov este un băiețel slabuț, firav de vreo 12 ani. Războiul i-a luat tot: părinții, casa, copilăria — tot, în afară de dorința, mai mult, de nevoia de a se răzbuna. El face fapte de eroism la care visează orice copil de vîrstă lui, dar le face cu sobrietate, cu o extraordinară maturitate. A văzut de atîtea ori moartea în față, încît nu mai poate fi altfel.

Ochii lui Ivan sînt ochii unui om care a trecut prin multe: n-au nimic copilăros în expresia lor atotștiutoare, sînt ochii unei ființe omenești a-dînc rănite, care nu poate ierta. Și cît e de dureros gîndul că ochii aceștia sînt ai unui băiețuș!

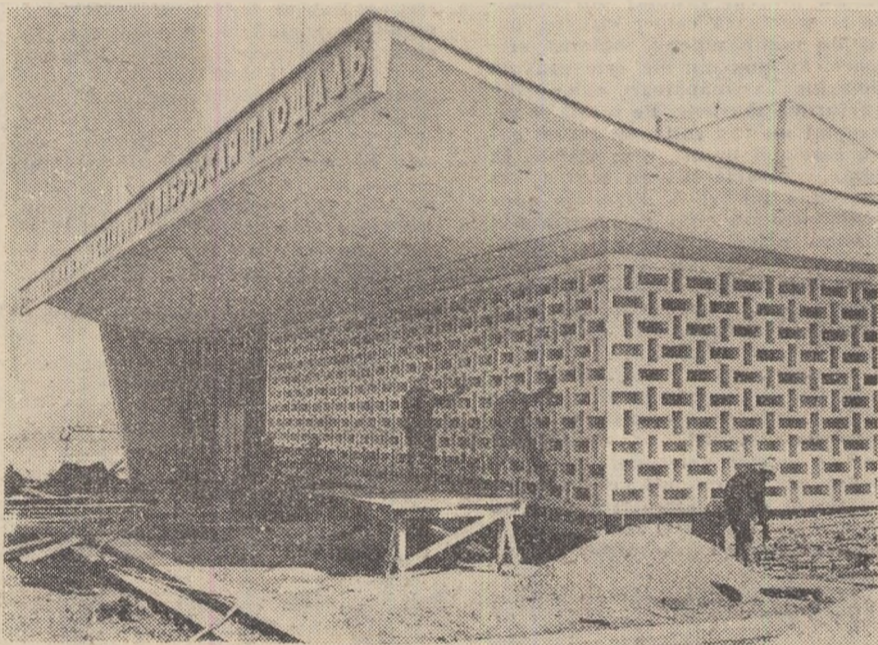
Așadar, în acest film despre război și o copilărie răpită, războiul nu slujește decît ca fond pe care se desfășoară povestea despre micul și neîn-

fricatul ostaș. Fermitatea, tenacitatea lui Ivan, care se revoltă cînd cei mari încearcă să-l convingă că frontul nu este o treabă pentru copii, sînt nu numai expresia unui caracter tare, nu numai simbolul înaltului simț cetățesc al poporului sovietic. Ci revolta naturii omenești însăși, împotriva acestei cumplite violări și nedreptăți care se cheamă război.

Regizorul Andrei Tarkovski și-a construit tot filmul pe ideea luptei pătimașe împotriva războiului, pe ideea incompatibilității războiului cu viața.

Mesajul de un adînc umanism, unitatea poetică și filozofică admirabil realizată, forța emoțională care se degajă din fiecare secvență, jocul interperților — și în special al personajului central — Kolea Burleaeov — au adus filmului „Copilaria lui Ivan“ premiul suprem al Festivalului de la Venetia.

Tot la acest Festival a mai primit premiul „Leul de aur“ și filmul regizorului I. Karasik, „Cîinele Dingo“, prezentat în cadrul filmelor pentru copii. Iar opera regizorului A. Koncalovski, „Băiatul și porumbelul“, a fost distinsă cu premiul „Leul de bronz“.



Peste puțin timp la Moscova se va da în exploatare o nouă linie de metro, care va lega inelul Sadovaia de partea de sud-vest a capitalei. În fotografia noastră: stația de metro „Okteabrskaja ploščad“.

## CAUZE MICI, EFECTE MARI

De cîte ori nu am auzit în copilărie rostite de părinții noștri aceste cuvinte! De cîte ori nu le repetăm noi înșine copiilor noștri! Și parcă numai copiilor? Din păcate chiar comportarea unora dintre vîrstnici își cere uneori să le amintești: „Respectați ordinea, puneți lucrurile la locul lor!“

Să fie oare chiar atît de important ca fiecare obiect să aibă locul lui? Cîteodată pe masa de lucru a vreunui inventator sau ziarist domnește o harababură de nedescris. Dar dacă gospodina, căreia la vederea dezordinei îi pierd orice urmă de bună dispoziție, va încerca să orînduiască puțin lucrurile, ea va avea de întîmpinat o împotrîvire categorică.

— Nu te amesteca în treburile mele! Dacă vrei să lucrez liniștit, dacă ții la echilibrul meu nervos (și vreau să sper că așa este), atunci să nu îndrăznești să te apropii de masa mea de lucru. Și să ții minte o dată pentru totdeauna: în dezordinea asta e în orice caz mai multă logică decît în concepția ta primitivă despre ordine!

De partea cui este dreptatea? Cît de exactă este afirmația că atît ordinea cît și dezordinea pot influența buna dispoziție a omului, starea lui sufletească și capacitatea sa de muncă?

Să luăm un exemplu. În fiecare zi, la întoarcerea de la lucru, un om își atîrnă pălăria în unul și același cui. Astfel în creierul lui se formează o serie de legături condiționate între perceperea pălăriei pe de o parte, și a cuiului pe de altă parte. Drept rezultat, cele două obiecte formează în subconștientul lui un singur tot. De aceea plecînd de acasă el nu se va întreba niciodată: unde mi-o fi pălăria? Va întinde mina mecanic, fără să se uite măcar și o va lua din cui, în virtutea reflexului condiționat format.

Prin urmare se poate trage concluzia că legăturile condiționate bine formate ușurează activitatea creierului, o automatizează, scutindu-l pe om de nevoia de a cheltui energie nervoasă suplimentară, pentru a gîndi unele acțiuni ale sale.

Dar la un moment dat se întîmplă ca pălăria să nu se afle la locul ei. În timpul unei curățenii generale, gospodina a pus-o în șifonier și a uitat-o acolo. Dimineața soțul întinde ca de obicei mina două pălării, dar nu o găsește. Unde să fie? — se

întreabă el. Prima reacție e de uimire. Dacă soția e acasă, enigma se rezolvă pe loc. Dar dacă e plecată? După uimire la cauza? Abaterea de la legăturile condiționate obișnuite. Creierul înregistrează abaterea ca un fenomen nefiresc. Omului îi vine greu să renunțe la mecanismul obișnuit al activității condiționate și să pornească pe un alt drum care implică o orientare nouă în situația creată. Creierul protestează împotriva atitudinii lipsite de respect față de el. Aceasta face ca oamenii să treacă printr-o sea-

urmează nedumerire. Omul începe să-și caute pălăria. Dar nu o găsește. Se naște un sentiment de ciudă. Apoi ciuda se transformă în enervare, care mai tîrziu devine iritare.

Urmărește căutarea lui prin sertare, genți, buzunare. Toate acestea nu fac decît să lungească „drumul“ între „necesitatea de a avea un creion“ și „posibilitatea de a-l obține“. Și e bine cunoscut că cu cît acest drum e mai lung, cu atît se cere mai multă energie pentru parcurgerea lui. Prin urmare trebuie să fie limpede tuturor că ordinea asigură satisfacerea cea mai rapidă, mai efectivă a nevoilor.

Iată de ce un specialist calificat acordă multă atenție organizării timpului său. Toate lucrurile necesare sînt în așa fel orînduite, încît el își poate lua orice instrument cu o mișcare automată, fără să se gîndească la asta. După folosire, el îl pune întotdeauna la loc. Așa se creează condițiile care contribuie la realizarea unei înalte productivități a muncii.

Acolo unde ordinea e la loc de cînd, ea devine un factor puternic pentru sănătatea sistemului nervos și contribuie la păstrarea bunei dispoziții. În speță, se asigură condițiile care menajează memoria, funcție psihică atît de importantă la om. Toate acestea duc, în ultimă instanță la obținerea de rezultate optime în orice activitate.

Am putea spune că ordinea este oglinda care reflectă desfășurarea proceselor în creierul uman. Dacă acestea decurg în mod organizat, armonios, atunci și în mediul în care trăiește și lucrează omul domnește aceeași organizare și armonie. Iar haosul pe care îl provoacă unii oameni ne dovedește că în activitatea lor psiho-nervoasă s-a înregistrat un dezechilibru. Omul își supune creierul la o oboseală cronică, după care se întreabă: de ce-i merg prost lucrurile, de ce îl doare capul, îi slăbește memoria și devine irascibil?

Deprinderea de a respecta ordinea poate și trebuie să fie educată pe tot parcursul vieții. Totuși perioada cea mai potrivită pentru formarea ei este copilăria. De aceea copiii trebuie obișnuiți cu ordinea din primii ani de viață, ei trebuie să știe că fiecare lucru trebuie pus la locul lui. Cu timpul această obișnuință va deveni pasiune pentru ordine, va deveni parte componentă a naturii omului și îi va ușura și înfrumuseța viața.

Atunci cînd fiecare lucru își are locul lui bine stabilit se creează condiții care ușurează mult activitatea creierului. Căci fiecare acțiune a noastră poate fi comparată cu un „drum“ între două „puncte“. Primul punct este necesitatea de a face ceva, recunoașterea acestei necesități, iar al doilea — însăși acțiunea pe care o efectuăm fizic.

Așa, de pildă, dacă avem nevoie de un creion și

## UMOR • UMOR



— Marturisește, unde ți-ai lucrat paltonul!

Desen de I. Melgailis



Ziua de naștere a soției

Desen de F. Samukas



Incepe meciul

Desen de R. Ovivian



— Poți bodăgani cît vrei. Tot nu te aud, zburăm mai repede ca sunetul.

Desen de Vitali Cernikov

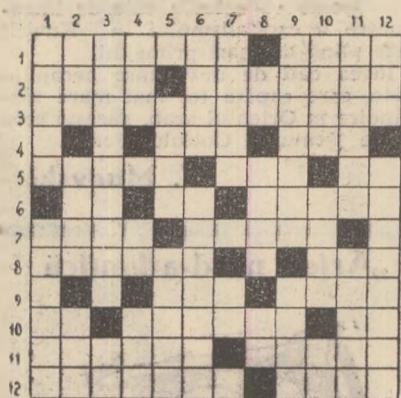


— Asta îmi aduce aminte că miine vine nevastă-mea.

Desen de J. Eidimtas



# VITRINA CU CĂRȚI



**ORIZONTAL:** 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Aurora boreală” — Prenumele compozitorului sovietic Karaev. 2) „...la mare”, roman de Vladimir Beliaev — Scriitor sovietic, autorul povestirilor „Stiletul” și „Pasărea de bronz”. 3) Scriitor sovietic, autorul povestirii „O noapte de spaimă”. 4) Cei dinții — Fata din temă! 5) Trăiască! — Vehiculul... din carte! — Afirmatie. 6) Jumătate filă! — Are ureche! — Pasăre. 7) „Torentul de...”, roman de A. S. Serafimovici — Personaj feminin din romanul „Domnii Golovliov” de Saltikov-Scedrin. 8) Oraș în Belgia — Inimă de piatră. 9) ...-rino-laringolog — Măsură de lungime. 10) Dinsa — Scriitor sovietic, autorul romanului „Taina celor două oceane” — Purtătoare de lină. 11) Poet sovietic — „Hiperboloidul

inginerului...”, roman de A. Tolstoi. 12) Nuvelă de A. P. Cehov — Fruct. **VERTICAL:** 1) Scriitor sovietic, autorul cărților pentru linerele „Vitea Maleev la școală și acasă”, „O mică familie”, „Cioc, cioc, cioc!” etc. — Scriitor sovietic, autorul romanului „Tinăra Gardă”. 2) Curelușe — Scriitor sovietic, autorul cărților de știință popularizată „Oameni și munji”, „De la Marea Neagră la Marea Caspică”, „Povestea ceasornicului” etc. — Riu în U.R.S.S. 3) Scriitoare sovietică, autoarea romanului „Fabrica de cherestea” — Zarul... din lectură! 4) Nume feminin — A nouăsprezecea din alfabet — „Orașe și...”, roman de Konstantin Fedin. 5) A. N. Ostrovski a creat una „fără zestre” și una „de zăpadă” — Scriitor sovietic, autorul cărții „Călătoria la tropice”. 6) Stînjenel — Arbori fructiferi. 7) „Ei dau tircoale stînelor și zic / Că n-au de răuit cu nimenea...” (Krilov — „Lupul și oile”) — Maxim Gorki arăta că acest cuvînt sună mareș. 8) În zbor! — Nuvelă de Ivan Turgheniev — Fluviu în U.R.S.S. 9) Scriitor sovietic, autorul romanului „Doi căpitani” — Personalizarea poporului rus în poemul „100.000.000” de V. Maiakovski. 10) Personaj din piesa „Un post rentabil” de A. N. Ostrovski — „...dintre zăpezi și portocali”, reportaj din Gruzia sovietică de Victor Kernbach — Ruteniu. 11) Mișcare la șah — Mareș. 12) Prelix pentru „păsări” — Personaj feminin din piesa „Pescărușul” de A. P. Cehov.

*Dati copiilor*  
**DULCTURI**  
SÎNT DELICIOASE  
HRĂNITOARE ȘI  
AJUTĂ LA  
CREȘTERE

FONDANTE  
**Bomboane**

*Gospodine!*  
COMPLETAȚI  
ȘI REÎNNOIȚI  
VESELA DV, CU  
VASELE EMAILATE  
GROASE ȘI DURABILE  
**IDEAL**  
PRODUSE DE  
UZINELE  
**EMAILUL ROSU**  
MEDIAS

## OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM



# „CARPAȚI”

ORGANIZEAZĂ:

## EXCURSII, VACANȚE CONCEDII, TURISTICE

- Excursii de sfîrșit de săptămîină la munte, la mare, spre diferite obiective turistice.
- Excursii la locuri istorice și la monumentele care evocă trecutul de luptă al poporului nostru.
- Excursii de mai multe zile la cabane și în stațiuni balneo-climaterice.
- Excursii în circuit în cele mai interesante orașe ale țării.
- Excursii pentru oamenii muncii aflați la odihnă cu plecarea din stațiunile balneo-climaterice.
- Excursii cuprinzînd schimburi de experiență pe ramuri de activitate (producție, învățămînt etc.).
- Excursii la cerere pentru grupuri, pe orice itinerar.
- Excursii speciale cu prilejul marilor manifestări sportive, culturale, congrese, expoziții etc.
- Excursii în Delta Dunării.
- Excursii cu itinerarii combinate prin regiunile turistice ale țării și în orașe apropiate din țări vecine.
- Excursii de odihnă și concedii de tratament în stațiuni balneo-climaterice, la munte și la mare, pentru oamenii muncii și familiile lor.
- Vacanțe turistice, tabere și vacanțe la cabane pentru studenți, elevi și organizații sportive.
- Excursii peste hotare, în tot timpul anului, cu durată de 5—16 zile: în U.R.S.S., R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă și R. P. Ungară.

Informațiuni și înscrieri la toate AGENȚIILE ȘI FILIALELE O.N.T. „CARPAȚI”.

**PENTRU MICI ȘI  
PENTRU MARI**

**Confectii**

- CALITATE SUPERIOARĂ
- CROIALĂ ELEGANTĂ
- MODELE VARIATE

EXECUTĂ  
FABRICILE DE  
CONFECȚII APARTINÎND  
MINISTERULUI INDUSTRIEI UȘOARE





# Călătorie în Kuwait

## TARA ÎN CARE APA ERA IMPORTATĂ

Până nu de mult consideram cel mai mare rău în materie de climă ceața londoneză, din pricina căreia nu numai că nu vezi nimic, dar nici nu poți respira.

Kuweitul ne-a întimpinat cu o furtună de nisip. Cu toate că n-a fost puternică și de lungă durată, am suportat-o mai greu decât ceața londoneză. Un zid de nisip marunt împiedica vizibilitatea la zece pași, firicele de nisip îți intrau în ochi, scrițaiu în dinți și se așezau într-un strat gros pe față. Atunci am apreciat cum se cuvine avantajele valurilor albe care se poartă pe față în aceasta țară. Ele apara nu numai de soare, ci și de nisipul nemilos.

Multă vreme s-a considerat că natura a fost vitregă cu Kuweitul. Regatul, care este de două ori mai mare decât Libanul, e o fișie de pus-tiu fierbinte, care se sufocă din lipsa de apă chiar lângă Golful Persic. Înainte, aici nu exista nici o picătură de apă. Ea se importa din alte țări și era mai scumpă decât aurul.

### Aurul negru și stăpînii lui.

Dar lipsa apei n-a diminuat importanța poziției strategice a Kuweitului, așa că, încă din 1899, Anglia a obținut drepturi excepționale în regat. După patruzeci de ani, Kuweitul a fost numit oficial protectorat britanic.

Natura a putut să socotească vitregă cu acest pustiu atita timp cît oamenii nu i-au oezlegat taina: în subsolurile Kuweitului au fost descoperite uriașe zăcăminte de petrol, într-adevăr inepuizabile. Kuweitul ocupă primul loc în lumea capitalistă în ce privește rezervele de „aur negru”. Și iată că de aproape trei decenii destinul țării este indisolubil legat de petrol.

În 1934 concernul englez „British Petroleum Company” și concernul american „Halph Oil Corporation” au obținut concesionarea întregului teritoriu al Kuweitului și au înființat societatea „Kuweit Oil Company” care, după cel de-al doilea război mondial, a început să capete mare dezvoltare. În 1946, în Kuweit funcționau opt sonde, care extrăgeau circa 800.000 de tone de petrol. După cincisprezece ani, în 1961, numărul sondelor a ajuns la 367, extracția depășind 80,5 milioane de tone.

O șosea nouă, construită prin nisip, ne-a dus spre el-Ahmedi, „capitala” societății „Kuweit Oil Company”. Biroul principal al companiei se află pe o colină

Din cabinetul directorului adjunct, situat la etajul doi, se vede panorama orașului cu vile scunde, straturi de gazon, o rafinărie și două cheiuri — nordic și sudic — unde petrolierele sînt încărcate cu „aur negru”.

Allan Willis, directorul departamentului de informații al societății „Kuweit Oil Company”, ne conduce spre cheiul sudic. Petrolul, extras în diferite regiuni ale țării, curge prin niște conducte mari și petroliere uriașe își încarcă cisternele nesățioase cu o viteză de 7.000 de tone pe oră. Numai în 1960, au fost încărcate aici cu petrol 2.766 de petroliere.

### Ce fel de independență ?

Kuweitul este un regat mic, cu o populație de numai 300.000 de locuitori. Dar suflul proaspăt al prefacerilor din Orient s-a făcut simțit și aici.

Acum zece ani a avut loc prima grevă din istoria Kuweitului, declarată de muncitorii de la „Kuweit Oil Company”. Ei cereau mărirea salariului, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de locuit, asigurarea aprovizionării cu apă. Patronii companiei au fost nevoiți să le satisfacă cererile

deoarece evenimentele din Iran, care au dus la naționalizarea companiei anglo-iraniene, impuneau necesitatea de a ceda în probleme mici pentru a păstra esențialul.

Londra a înțeles că e mai bine să nu se joace cu focul cînd e vorba de petrol. Cercurile conducătoare engleze, care au căpătat experiență în „dăruirea independenței” cu menținerea (chiar și numai temporară) a pozițiilor lor cheie în fostele colonii, au hotărît să recurgă la această manevră și față de Kuweit. În 1961, Anglia a declarat că anulează acor-

Acum două săptămîni americanii, obișnuiți să afle zilnic știri despre tot felul de atacuri și jafuri banditești, au fost totuși din cale afară de uluiți. Într-o suburbie a orașului Plymouth, o bandă de tihari a oprit o mașină a poștei care transporta bani la bancă și, după ce a pus mina pe un milion și jumătate de dolari, s-a făcut nevăzută. „Un adevărat record! a scris atunci presa americană, avidă de senzații. Cel mai mare jaf din istoria Statelor Unite”.

„Îi compătinesc puțin pe băieții ăștia, a răspuns la zarva stîrnită Max Lerner, corespondent al ziarului „New York Post”. N-au avut noroc, pentru că știrea despre jaful comis de ei a apărut în presă în același timp cu publicarea profilurilor realizate din crearea rezervelor de nichel. Și ce înseamnă un milion și jumătate de dolari în comparație cu ce și-a însușit George Humphrey? E limpede că băieții au pierdut ocazia de a deveni nemuritori”.

Cine este George Humphrey, care e comparat cu niște bandiți obișnuiți, chiar dacă sînt ei de mare calibru? Humphrey n-are nici o legătură cu lumea criminalilor. El este un american foarte onorabil, reprezentant pînă în măduva oaselor al elitei conducătoare a Statelor Unite. Este un mare milionar din Cleveland, conducătorul unor puternice companii cu un capital de 450 milioane de dolari investit în industria extractivă a cărbunelui și minereurilor și în industria oțelului. Aceste companii au „interese” deosebite în industria constructoare de automobile, în exploatarea petroliferă, în industria chimică și în alte ramuri industriale... Din 1953 pînă în 1957, Humphrey a fost ministru de finanțe în guvernul american, și cel mai bun prieten al lui Eisenhower, care nu o dată, în ședințele de cabinet a atras atenția celorlalți miniștri: „Cînd vorbește George, trebuie să fiiți toți atenți”.

În prezent, George Humphrey face depozitii în fața unei comisii senatoriale speciale. El arată cum a reușit din 1953 pînă în 1961 „să scoată” 8 milioane de dolari numai din livrarea și retopirea minereului de nichel pentru stat. E drept, că la această anchetă Humphrey apare numai ca martor, căci după legea americană, n-a comis nici o crimă. Dar, cercetînd operațiunile financiare de vânzare a minereului către stat, comisia scoate la iveală amănunte față de care atacul senzațional din Plymouth pare un joc nevinovat de copil.

„La sfîrșitul anului 1952, cînd Statele Unite erau încă angajate în aventura din Coreea și economia țării lucra după legile perioadei de război, guvernul avea o arzătoare nevoie de nichel. Singurele rezerve de minereu de nichel

din 1899 și „acordă Kuweitului independență deplină”. Dar tot atunci, profitînd de fricțiunile ivite între Irak și Kuweit, guvernul englez a semnat un acord militar cu guvernul Kuweitului și a organizat la hotarele lui o demonstrație militară provocatoare, sprijinită de Statele Unite.

Kuweitul a căpătat independența dar petrolul a rămas în miinile monopolurilor anglo-americane. Micul regat de pe țărmul Golfului Persic este încă o dovadă că independența politică nu înseamnă încă independența deplină.

### Speranțe...

— Știm că economia noastră depinde de petrol, iar petrolul este în miinile străinilor — ni s-a spus în Kuweit. Dar nădăjduim în viitor...

Vechiul oraș de lut el-Kuweit își trăiește ultimele clipe. În locul lui se construiește un oraș nou, modern.

În Kuweit nu se produce aproape nimic în afară de petrol. Toate produsele de care are nevoie regatul: alimente, materiale de construcție, automobile, utilaj etc. — sînt importate. În 1961, importul Kuweitului a depășit un miliard de rupii, iar exportul (fără petrol) a atins numai 70 milioane de rupii.

Dar orașul nou, centralele electrice și limuzinele americane — aceste simboluri ale progresului tehnic — nu pot ascunde faptul că Kuweitul mai poartă încă povara feudalismului, a jugului colonial, a inapoierii. Țara are nevoie nu numai de cadre naționale — învățători, medici, ingineri, tehnicieni — dar pur și simplu de știutori de carte.

În ultimul timp a fost înființată aici o nouă companie petroliferă, „Kuweit National Petroleum”, la care participă guvernul. Dar această companie n-are realmente unde să prospecteze și să extragă petrol, deoarece întreg teritoriul țării a fost concesionat societății anglo-americane „Kuweit Oil Company”. Guvernul Kuweitului a trebuit să ducă tratative cu această companie ca... să obțină o parte din teritoriul propriei lui țări.

Monopolurile petrolifere engleze, ale căror poziții au fost mult slăbite în Irak, pun accentul serios pe întărirea situației lor în Kuweit și în alte emirate din Golful Persic. Și fac acest lucru nu numai prin manevre financiare de culise, șantaj, înșelătorii, ci și cu ajutorul unor provocări fățșe, care au drept scop agravarea relațiilor dintre țările arabe.

Monopolurile petrolifere cred că au

cumpărat Kuweitul. Firește, tirgul încheiat cu monopolistii este pe placul anumitor cercuri din regat. Dar el nu poate dura la infinit. Generația tinăra de patrioți, care a crescut odată cu intensificarea luptei de eliberare națională din Orientul Apropiat, nu se împacă cu acest compromis. Mulți locuitori ai Kuweitului își dau seama că actuala cale de introducere a capitalismului în Kuweit este plină de mari primejdii.

Ideea căii de dezvoltare necapitaliste, care capătă tot mai mare răspîndire în Orientul arab, găsește ecou și pe țărmurile Golfului Persic.

V. Maevski

### „Arta” nord-atlantică



Copie după original



Șchița de tablou

Desene de M. Galba

## Scandal într-o „familie nobilă”

de pe teritoriul S.U.A. aparțineau companiei „Hanna”, condusă de George Humphrey, ministru de finanțe în cabinetul lui Eisenhower.

În ianuarie 1953, a fost încheiat un contract prin care compania „Hanna” își asuma obligația de a livra statului minereu de nichel la un preț de 6 dolari tona, cu toate că guvernul știa că aproape jumătate din această sumă constituie un profit net al firmei. Apoi procesul de îmbogățire a întreprinzătorilor afaceriști s-a desfășurat extrem de simplu. Ei au înființat o nouă companie, „Hanna Nickel Smelting”, care cumpăra de la guvern minereu pentru retopire, după care vindea statului produse finite.

Operațiile de extracție a minereului au adus firmei un profit de 15,1 milioane de dolari, ceea ce reprezintă 475 la sută din capitalul investit. Beneficii și mai mari s-au realizat din retopire, unde se poate spune că minereul s-a transformat chiar în fața ochilor în dolari. N-a rămas în pierdere nici ministrul capitalist. Valoarea acțiunilor lui personale a sporit cu 5,7 milioane dolari, din care 2,3 milioane au intrat în buzunarul său sub formă de dividende.

Cînd a început ancheta, membrii comisiei senatoriale au descoperit că o mare parte din documentele companiei „Hanna” din acești ani a fost distrusă, evident pentru a nu dezvălui unele „secrete de fabricație”. Dar, vorbind acum în ședințele subcomisiei despre tirgul acesta rușinos, marele milionar Humphrey nu are muștrări de conștiință. Dimpotrivă, după ce a stors din buzunarul contribuabililor pentru a o băga în safeurile fără fund ale companiei sale o sumă de cel puțin 33 milioane de dolari, el consideră că a vîndut prea ieftin nichelul. Iar cînd membrii comisiei au încercat să-l demaște că a falsificat unele cifre, Humphrey a răspuns zîmbind cu nerușinare:

— Eu vă spun cum trebuie să faceți business, iar dumneavoastră vorbiți despre cum se țin registrele de contabilitate.

Seriind despre acest scandal, care aruncă lumină asupra caracterului relațiilor economice ale guvernului S.U.A. cu adevărații stăpîni ai țării — monopolurile imperialiste — ziarul „Christian Science Monitor” arată că faptele scoase la iveală în cursul anchetei abordează „probleme de morală”. Într-adevăr, ele se referă în modul cel mai direct la morala societății capitaliste, care are un singur dumnezeu: businessul.

G. Kuznețov